

DOLENSKI LIST

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsako sredo — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RAČUN pri Komunalni banki v Novem mestu št. 60-KB-16-Z-24

Štev. 5 (411)

LETO IX.

NOVO MESTO, 5. FEBRUARJA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje Slovenski poročevalci v Ljubljani

Sprememba v vodstvu organizacij

Tretja redna seja OLO Novo mesto

Izboljšanje trgovine

STANE KAVČIČ, novi predsednik republiškega sveta Sindikatov Slovenije

Trgovina je posrednik med proizvajalcem in potrošnikom in obratno. Ni samo razpečevalec dobrin, pač pa mora biti tudi posredovalec potreb potrošnikov proizvodnj. Zato ima trgovina v družbenem gospodarstvu veliko vlogo. Od nje je odvisno, kako hitro in kaj bo dobil potrošnik od proizvodnje. Pri tem je zelo važna tudi cena, katero družba plačuje trgovini za njene usluge. Žal trgovske usluge dostikrat zelo zvišujejo končne cene potrošnemu blagu. Vzrok za to je več. Slabosti v naši trgovini imajo različne izvore. O tem so največ govorili na III. redni seji OLO Novo mesto 28. januarja 1958. To je bila po vojni prva razprava OLO o trgovini.

Trgovina je veliko, nekaj upravičeno, še več pa neupravičeno, zaradi nepoznavanja problemov. Vzroki problemov v trgovini so: zaostalost, premajhna ali nikakršna dosedanja pomoč trgovini, pomanjkljivosti v predpisih, neupoštevanje predpisov, premalo strokovnega kadra in tehničnih pripomočkov, dva sistema cen, proste in določene cene, ostanke kapitalističnih težav, ponudba in povpraševanje ter še vrsta drugih. Večino jih ni mogoče rešiti v okrajnem merilu, prav tako ne v republiškem. Treba jih je reševati hkrati od zgoraj in od spodaj.

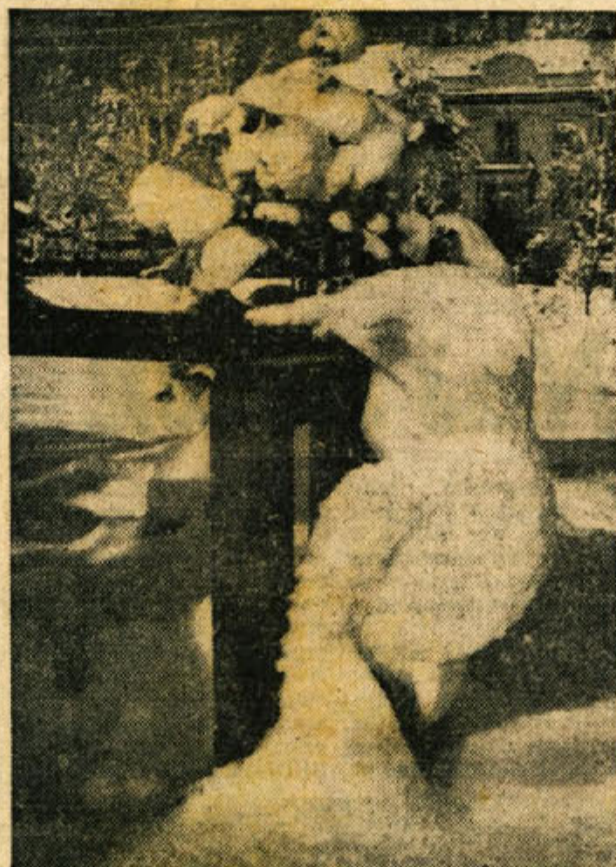
Trgovski lokalci v našem okraju so skrajno slabi in nesodobni. Nad 67 odstotkov vseh lokalov je v zasebnih hišah.

Odakupi kmetijskih pridelkov so se lani povečali za 45 odstotkov, toda tudi pri odkupih je veliko napak. Dokajšnjo zmedo delajo razni nakupovalci, ki so velikokrat glavni oblikovalci cen določenemu blagu. Veliko je še tudi posredništva, čeprav zakon to ne dopušča. Mnogo je poseganja ene zadrage na območju druge, pa spet večjih podjetij na sektor zadrug. Izvozna podjetja lahko draže plačujejo kot zadruga in druga podjetja. To povzroča obilo težav in negotovanja.

že začne glede pomanjkljivosti v trgovini tudi ukrepati, ne samo razpravljati. Kar je možno urediti v lokalnem merilu, je treba pričeti urediti takoj, kar pa pripada višjim organom, jih je treba opozoriti na to.

Dejstvo je, da so ljudski odbori dosedaj posvečali premalo pozornosti blagovnemu prometu ali pa sploh nič. Trgovina je bila prepuščena sama sebi in kritiki potrošnikov. Pri občinskih ljudskih odborih se zbirajo skladi za trgovino, toda niti eden obč. LO ni teh sredstev dosedaj porabil za izboljšanje trgovine. Takih skladov je v okraju bilo dosedaj okoli 14 milijonov din, a so jih ljudski odbori, kot kaže, porabili v druge namene.

(Nadaljevanje na 3. strani)

V noči od 20. na 21. januar nas je zima presenetila s snežno odejo. V ponedeljek, 20. januarja je močno deževalo in najvišja dnevna temperatura v Novem mestu je bila 13 stopinj Celzija. Ponoči pa je zapihala burja in potem je nasedlo 45 cm snega. 29. januarja ga je ostalo še 18 cm. Ta dan smo zabeležili tudi najnižjo temperaturo v mesecu — 19,6 pod ničlo.

Na plenarni seji republiškega sveta Sindikatov Slovenije 29. januarja je bil izvoljen za predsednika tega najvišjega republiškega sindikalnega organa tovariš STANE KAVČIČ, dosedanji sekretar Glavnega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi.

Dosedanji predsednik republiškega sveta Sindikatov Slovenije, tovariš RUDOLF JANKO je bil na seji Glavnega odbora SZDL dne 31. januarja izvoljen za sekretarja Glavnega odbora SZDL, za podpredsednika Glavnega odbora SZDL pa je bila izvoljena tovarišica VIDA TOMŠIČ.

JANKO RUDOLF, novi sekretar Glavnega odbora SZDL Slovenije

RGT — partizanski rod

V nedeljo, 2. februarja je bila v Kranju VII. redna letna skupščina Zdrženja tabornikov Slovenije. Poleg delegatov so prisostvovali skupščini tudi predstavniki političnih organizacij, taborniških zvez iz drugih republik, tržaških tabornikov in drugih organizacij. Dosedanji starešina dr. Jože Potrč je po razglasnem rezultatu tekmovanja za Partizanski rod pripeljal visoko odlikovanje na prapora dveh enot: Rodu temnega hrasta iz Hrastnika in Rodu gorjanskih tabornikov iz Novega mesta. Hrastničani so v celoletnem boju dosegli 488,9 točke. Novomeščani pa 395,5 točke, kar je zelo majhna razlika, če upoštevamo, da ima tretjeplasiрани Rod visokega macesna iz Maribora zokaj 198 točk.

ZAČNIMO UKREPATI

Obširno poročilo OLO o problematiki trgovine je nakazalo vrsto pereh vprašanj, razprava pa je poročilo še dopolnila. Oglejmo si glavne slabosti trgovine v okraju.

Glede višine cen smo lani dosegli »napredek«. Prišli smo z ravnj, najvišjih povprečnih cen, na raven višjih cen. Trgovina ni zajela vseh dohodkov prebivalstva, čeprav je napravila večji promet kot prejšnje leto. Okoli pol milijarde din je ostalo ali pri potrošnikih, ali so jih potrošili izven okraja. Promet v trgovini na drobno se je povečal za 13 odstotkov, v trgovini na debelo za 4 odstotke, dohodki prebivalcev pa so narasli za 28 odstotkov.

V okraju imamo preveliko trgovin, zlasti manjka specializiranih prodajaln. Že prav posebno primanjkuje skladišč, o čemer smo vsa leta po vojni mnogo preveč razpravljali, konkretnega pa ničesar storili.

»Na pomoč, kadar ljudstvo kliče!«

Pod tem geslom so se zopet zbrali prostovoljni čuvarji ljudskega imetja novomeškega PGD in predsedali uspehi in neuspehi v preteklem letu.

Iz poročil funkcionarjev smo razbrali, da je bilo »preteklo leto prelomnica v našem društvu, kot je dejal predsednik tov. Colarič. Tudi mladinci in mladinci so bili zelo delavni. Poveljnik društva Bruno Bernard je povedal, da so bile vse intervencije pri požarih hitre in učinkovite. Društvo je organiziralo več internih proslav ter nastop na akademiji v počastitev Gasilskega dne.

Izvoljen je bil nov odbor, sprejetih pa je bilo tudi več sklepov za bodoče delo. Občni zbor smo zaključili z

zavestjo, da smo precej naredili, upamo pa, da bomo v prihodnje prav tako, če ne še bolj uspešno pomagali, kadar nas bo ljudstvo klicalo na pomoč.

I. K.

Še letos Avtocesta

Na VI. kongresu LMS v Beogradu 27. januarja je predsednik republike maršal Tito poveril naši mladini veliko delovno nalogo: zgraditev ceste Bratsva in enotnosti od Ljubljane do Djevdeljije. Odsek med Ljubljano in Zagrebom naj bi

bil zgrajen do Dneva republike, to je do 29. novembra leta. Trasa nedograjene avto ceste Ljubljana — Zagreb gre v glavnem po zemlji našega okraja. To pomeni, da bodo na območju našega okraja letos največja dela. Na odseku od Radohove vasi do meje trboveljskega okraja bo delalo na deset tisoč mladih ljudi, inženirjev, tehnikov in drugega pomožnega osebja. Računajo, da bo delalo na tem odseku letos okoli 50 do 60.000 mladincev in mladink iz vse države! Pri gradnji ceste bodo uporabljali naj sodobnejšo tehniko.

tega, kot jih pričakujemo letos.

V svemotu našemu kmetijstvu moramo zapisati, da je tu sredi kmetijskega področja primanjlo zelenjave in da je bila še tista količina, ki so jo dobili, zelo draga. Sedaj je še čas, da poskrbe državna posestva in zasebniki, da bo dovolj vseh vrst zelenjave in to po primernih cenah, da bo dovolj zgodnjega krompirja, mleka in drugih potrebnih.

Kazno je, da bodo pri gradnji avto ceste skozi naš okraj sodelovali tudi mladinske skupine iz drugih držav. Zato takoj na delo, da bo vse pripravljeno tudi od naše strani za to gigantno delovno akcijo naše mladine!

Velika Partizanova maskarada

TVD Partizan Novo mesto bo tudi letos priredilo tradicionalno maskarado. Ta zabavna prireditve bo v soboto, 15. februarja, v vseh prostorih Doma JLA. Za ples bosta skrbeli plesna orkestra Doma JLA. Dobre maske so zaželeno. Pri glasovalni listki, in dve, ki jih bo izbrala posebna komisija, bodo nagrajeni. Tudi letos bogat srečlov in zabavni program. Rezervacija miz od četrta, 13. februarja, dalje.

SODNI OKRAJ NAJ SE RAZDELI

Vprašanje preselitve okrajnega sodišča iz Metlike v Crnomelj, kot je sklenila že pred leti Ljudska skupščina Slovenije, pa sklep dosedaj še ni bil uresničen, ponovno obravnavajo volivci na zborih volivcev. Na zborih volivcev v občinskih občini so predlagali, naj bi, če ne gre drugače, sodni okraj razdelili na dva, s sedežem v Metliki in Crnomlju.

To vprašanje so načeli tudi delegati in aktivisti na kandidacijski konferenci v Metliki 2. februarja. Prebivalci tega dela Bele krajine ne bi radi ostali brez sodišča in zemljiške knjige. Zato so tudi oni predlagali, da se sodni okraj razdeli na dva, ker bi s tem najbolj ugodil prebivalcem vse Bele krajine. Hkrati bi bili to tudi najcenejši način rešitve tega vprašanja.

PLENUM REPUBLIŠKE OBRTNE ZBORNICE

V petek, 31. januarja je v Prosvetnem domu v Novem mestu zasedal plenum republiške obrtne zbornice za Slovenijo. Plenum je vodil predsednik republiške obrtne zbornice Leopold Kresc, navzoči pa so bili še predsednik OLO Novo mesto Franc Pirkovič, sekretar obrtne republiške zbornice Danilo Bračič, predsednik republiškega sindikalnega sveta tov. Pipan, sekretar rep. sveta za industrijo in obrt tov. Kremžar in predstavniki okrajnih obrtnih zbornic. Obširneje bomo o plenumu poročali v prihodnji številki.

VREME

ZA ČAS OD 7. DO 16. FEBR. Nekako do 13. februarja nestalno s pogostimi padavinami; zlasti po 10. februarju pričakujemo snežne zamete. Tudi temperatura se bo močno spreminjala in so možne celo kratkotrajne odjuge od dež. Po 10. februarju bo temperatura možno padla. V. M.

Notranjepolitični tedenski pregled

310 tisoč vagonov pšenice

Sele v zadnjih dnevih se pravzaprav zbirajo dokončni podatki, ki opozarjajo na vse velike gospodarske uspehe, ki smo jih dosegli v lanskem letu. Čeprav smo o tem pisali že v decembru so bili to le suhoparni odstotki, ki nas ne morejo zadovoljiti. Znano je bilo n. pr., da smo v kmetijstvu dosegli lani okoli 10 odstotkov večjo proizvodnjo kot prejšnja leta. Kaj pomeni teh 10 % povedo nedavno tega objavljene številke.

Lani so bile površine, zasejane s pšenico za okoli 160.000 ha večje kot je znašala povprečje do leta 1956. Površine posejane z ječmenom so bile za 82 tisoč ha večje, z ovsom za 60.000 ha, s koruzo za 202.000 ha, s krompirjem za 28.000 ha, s tobakom za 20.000 ha in površine z rižem pa so bile za 200.000 ha večje kot do lani. Toda ni ves uspeh v tem, da smo zasejali večje površine, veliko važnejše se nam zdi dejstvo, da se je zelo povečala tudi uporaba umetnih gnojil, da se je izboljšala obdelava sploh in zato tudi hektarski donosi. Leto 1955 je bilo porabljenih okoli 427.000 ton umetnih gnojil, lani pa že 958.000 ton. Potrošnja sortnih semen se je povečala pri pšenici za 40 %, pri hibridni koruzi pa za več kot 100 %.

Kot rečeno, so bili za to večji tudi donosi, čeprav moramo upoštevati tudi ugodne vremenske prilike. Skupno smo

lani pridelali 310.200 vagonov pšenice. Največji pridelek v Jugoslaviji pred tem je bil dosežen v letu 1938 in je znašal 306.000 vagonov. S tem, da smo dosegli in preseglei pridelek dosežen v letu 1938 pa še ni rečeno, da je pšenice dovolj, kajti potrošnja se je v povojnih letih močno povečala, saj je v industrijskih sredstvih okoli 30 % delavcev, ki so se pred 10 leti na majhni površini in zato tudi skromno preživljali sami oziroma porabili le toliko kruha, kolikor so ga pridelali. Medtem ko smo dosegli največji hektarski donos v letu 1938 in sicer 14,2 stota na hektar, smo lani uspeli ta donos povečati na 15,8 stota na hektar. Če bi hoteli zadovoljiti domače potrebe in se znebiti uvoza, bi morali pridelati okoli 17 metrskih stotov pšenice na hektar. To je ena izmed važnih nalog, ki jih bomo skušali uresničiti vsaj do leta 1961. Tako bomo namreč prihranili letno nekaj 10 milijard dinarjev, ki jih moramo uporabiti za nakup pšenice v drugih deželah.

Tudi koruze smo pridelali mnogo več. Pred letom 1957 je znašal pridelek okoli 330.000 vagonov, lani pa kar 550.000 vagonov. Donos se je povečal od povprečnih 15 na 21 in pol metrskega stota, v najboljši letini pred tem t. j. v letu 1938 pa so kmetovalci pridelali 17,3 stota na hektar. Lanska količina koruze bo

pokrila vse domače potrebe in prepričani smo, da se bo to poznalo tudi na živinoreji, predvsem prašičereji. Nekatero tovarne se pripravljajo, da bi iz klic koruznih zrn izdelovale olje. To je sicer malo slabše od olja pridobljenega iz sončnih in bučnih semen ter oljne repice, zato pa bo lahko nekoliko cenejše in bo znatno prispevalo k boljši preskrbi prebivalstva z maščobami. Pridelke koruze bo znatno vplival tudi na proizvodnjo škroba, ki se bo lahko povečala, saj se tujina zelo zanima zanj. Tudi pridelek ovsja je bil lani za 20 tisoč vagonov večji kot prej v povprečju. Pridelali smo ga 48.300 vagonov. Povprečni pridelek sladkorne pese je znašal v povojnih letih 124.000 vagonov, lani pa 201.000 vagonov. Največji pridelek rži je bil dosežen leta 1953 in sicer je bilo pridelanih 31.000 vagonov. Lani, ko je bilo zasejanih 40.000 ha manj, pa smo namlatili 28.500 vagonov rži, kar pomeni, da je bil hektarski donos veliko večji. Najlepše uspehe v borbi za večje donose so dosegli kmetje, ki pridelujejo sladkorno peso. Povprečni pridelek sladkorne pese je znašal pred vojno 176 stotov na ha. Leta 1955 so pridelali 198 stotov, lani pa se je donos dvignil kar na 244 stotov.

Če bomo s podobnimi agrotehničnimi ukrepi in s tekmovanjem — računamo, da bo v Sloveniji zajelo 70 % vseh kmetovalcev — povečevali hektarske donose tudi v letošnjem in naslednjih letih, potem smo povsem prepričani, da bomo perspektivni načrt, ki predvideva povečanje proizvodnje za 10%, izpolnili.

Takole so se taborniki preblijali skozi sneg proti Straži, ko so se po tridnevem tečaju na Frati (21.—23. januarja) vračali domov. Vkljub naporu so ostali dobre volje.

II SVETOV V METLIKI

Svet za splošno zadevo: predsednik: Roman Keržan — Metlika; člani: Franc Slobodnik — Slamna vas, Martin Crnugelj — Metlika, Anton Sobar — Klošter, Manek Fux — Metlika, Peter Janković — Suhor, Rudi Dim — Gradac.

Svet za družbeni plan in finance: predsednik: Jože Janković — Metlika; člani: Franc Kobe — Metlika, Franc Petric — Trnovec, Milan Kovačič — Gradac, Slavo Crnić — Metlika, Andrej Smuk — Metlika, Janko Pečarič — Curili.

Svet za obrt, trgovino in industrijo: predsednik: Franc Kobe — Metlika; člani: Emil Škabar — Gradac, Anton Vrtičnik — Metlika, Ernest Sauer — Suhor, Tone Gregorič — Metlika, Dako Mlakar — Metlika, Pavel Pavlovič — Metlika.

Svet za komunalne in stanovanjske zadeve: predsednik: Jože Simonič — Krivoglavice; člani: Jože Krštin — Dragomlja vas, Jože Nemanic — Gor. Lokvica, Slavko Cajnar — Križevska vas, Anton Mavretič — Boi-

Svet za delo: predsednik: Martin Gršič — Metlika; člani: Franc Vrtičnik — Gradac, Stanko Slobodnik — Radovica, Marijan Malešič — Gradac, Nada Kopinič — Metlika, Maks Kojčnik — Metlika, Franc Jenič — Dol. Lokvica.

Svet za delo: predsednik: Martin Gršič — Metlika; člani: Franc Vrtičnik — Gradac, Stanko Slobodnik — Radovica, Marijan Malešič — Gradac, Nada Kopinič — Metlika, Maks Kojčnik — Metlika, Franc Jenič — Dol. Lokvica.

Svet za prosveto in kulturo: predsednik: Jožica Mikac — Metlika; člani: Božidar Inkret — Metlika, Martin Plut — Drašiči, Silvo Mihalčič — Metlika, Rudi Dim — Gradac, Metod Marinček — Metlika, Vida Janković — Suhor.

Svet za šolstvo: predsednik: Otmar Zorn — Podzemelj; člani: mgr. Gojko Jug — Metlika, Martin Crnugelj — Metlika, Miha Udovč — Božakovo, Barica

Naš obisk

»Meteorja prosim... center? ... tukaj so dvanajset. Ena, dve ničli, dve ničli. Osemindesetdeset, ničla, dvajset. Dvesto štirindesetdeset enaindeset...«

Na oknu so pred zaledenelo šipo štirje vrbaki hiteli s pobiranjem zlatih zrn koruznega zroba, ki pa je dobra duša namelila pravzaprav sinicam. Kdo bi

»Podatke s sinoptičnih opazovalnic sporočimo naši centralni postaji v Ljubljano, ta pa jih potem posreduje vsem tistim, ki jih vreme zanima. Med drugimi jih večkrat dnevno preberejo po radiu, tako da zvejo zanje tudi tisti, ki nimajo možnosti, da bi se pozanimali po telefonu,« je pripovedoval šef postaje RUDI TREMPUS, ki je bil

ta dan hkrati tudi deurni opazovalec.

»Razen tega zapisujemo trikrat dnevno tudi klimatske podatke in opazujemo rastlinstvo. Opažanja potem sporočamo našemu agrometeorološkemu oddelku, ta pa jih posreduje kmetijskemu inštitutu. Od maja do avgusta pa pošiljamo še antiperonosporne depše, ki jih sestavimo po podatkih 12 antiperonospornih postaj iz vinorodnih področij našega okraja.«

Postaja ima prostore v Dr. Volčičevi ulici. Kraj za postajo ni najbolj primeren, ker ga precej zakrivajo okoliške hiše in visoki kostanji, tako da ne morejo uporabljati vseh instrumentov. Upajo, da se bodo še letos začela dela za novo sinoptično postajo na hribu nad Novolesom, kjer bi bilo tudi stanovanje za opazovalca.

Kdor hoče, lahko dela

Da pri nas ni brezposelnosti, potrjujejo statistični podatki, ki povedo, da od desetih oseb, ki so začasnó brez dela, najdejo trije zaposlitev v enem mesecu, v naslednjem mesecu se trije in samo eden ostane izven delovnega odnosa več kot eno leto.

(Jugopres)

Uspehi dobre organizacije

Tudi lani je okrajni odbor Rdečega križa vodil akcijo za male asanacije v vaseh našega okraja. Skrbno izdelani načrti, dobra organizacija del in znaten prispevek ljudi, ki jih je RK vzpodbudil za napredke njihove vasi — vse je tudi lani rodilo lepe uspehe. Zgrajenih je bilo skupno 32 objektov in zanje porabljeno 1.362.251 din družbenih sredstev, prebivalci pa so prispevali s delom in materialom 4.227.750 din! To pomeni, da so prebivalci prispevali na vsak dinar, ki ga je dala skupnost, 3,1 dinarja!

Lani so izvajali male asanacije v osemnajstih vaseh. V glavnem je šlo za preskrbo naselij z zdravo pitno vodo, od katere je v veliki meri odvisno zdravje ljudi in živine. Lani so zgradili en vodovod, 6 zajetij izvirov vode, 4 zbiralnike vode, 5 vodnjakov, 4 karnice, dve gnojilni, 7 napajališč, dve perišči in eno stranišče. Vsi ti objekti so bili v glavnem dokončani. Nekatere so pričeli graditi že prejšnje leto, lani pa so gradnje nadaljevali.

Za gradnje v vasi Jesenice pri Mirni je bilo porabljeno 35.500 din družbenih sredstev, vaščani pa so prispevali 180.000 dinarjev. V Rodinah pri Trebnjem so zgradili zajetje, zbirnalnik, napajališče in perišče. Za to je bilo porabljeno 404.038 dinarjev družbenega denarja, vaščani pa so prispevali kar 975.600 din! Pri teh gradnjah so vaščani Rodin res pokazali veliko požrtvovalnost, zavedajoč

Od svoje ustanovitve sem — leta 1955 — je bil bagdaski pakt bolešno dete: ustanovljen je bil na pobudo Velike Britanije. Da bi pa bilo videti, kot da so starši leta 1955 sestala v Bagdadu, glavnem mestu Iraka, turški in iraški zastopnik, ki sta podpisala nekaj, kar je bilo v bistvu spočetje bagdadskega pakta. Nato se mu je šele pridružila Velika Britanija, sledili pa sta ji še Pakistan in Iran.

Ce je že pariško zasedanje atlantskega pakta decembra v Parizu pokazalo, da preživlja ta vojaški pakt krizo, velja za ugotovitev še toliko bolj za bagdaski pakt. V zadnjih dneh so se namreč sestali zastopniki Velike Britanije, Turčije, Iraka, Irana in Pakistana v Ankaru, da bi se pogovorili o marsičem, kar tare ta pakt. Čeprav ZDA niso uradno član tega pakta, so bile vse oči uprte v ameriškega zunanjega ministra Dullesa. Zasedanje se je začelo pod nesrečno zvezdo. Nekdo je tik pred zasedanjem vrzel na vrt ameriškega veleposlanstva, ko je bil v stavbi Dulles — bombo. Druga bomba je padla v ameriško čitalnico. V tem smislu se je bil sestanek končal ugodneje, kot se je bil začel. Toda samo v tem smislu.

Državnik držav bagdadskega pakta, zbrani v Ankaru, so govorili skoraj samo o tistih zadevah, ki se pakta pravzaprav nič ne tičejo. Britanski zunanji minister Lloyd je skoraj ves čas tical pri turških državnikih ali on pri njem. Pogovarjali so se o Cipru, kjer so prav takrat na očiten namig iz An-

karje izbruhnili neredi, ki so jih povzročili Turki na otoku. Turki v Ankaru pa so na vsi moči pritiskali na Lloyda, naj privoli na turški načrt o razdelitvi otoka na dva dela. Če upoštevamo, da je na vsem otoku kakih osemnajst odstotkov turškega prebivalstva, velika večina pa Grkov, je očito, da na plebiscitu Turki ne bi mogli dobiti nobene dela otoka zase. Britanski zunanji minister je bil gluh za turške predloge in očitke.

Druga zadeva, ki nima nič opraviti z bagdaskim paktom, je Izrael. In vendar je prišel iraški delegat na sestanek menda samo s tem namenom, da bi dokazoval drugim članicam pak-

združitev v skupno arabsko državo. Ta dogodek je najbolj odmeval med arabski množicami, ki vidijo v združenju arabskih držav in njihovi slogi silo, sposobno upreti se načrtom zahodnih držav.

Kljub temu je sestanek uradno dosegel tole: dosežen je bil napredek pri ustanavljanju skupnega poveljstva: ZDA so sporočile, da bodo nudile članicu dopolnilno pomoč v znesku desetih milijonov dolarjev, ki jih bodo porabili za razvoj telekomunikacij med državami pakta; štiri muslimanske države — Turčija, Irak, Iran in Pakistan — so se naposled sporazumele, da se bodo energično borile proti tihotapljenju. Četudi so bila pričakovanja ZDA in Velike Britanije pred sestankom še tako skromna, je rezultat očito mršav, kot je mršavih tistih deset milijonov dolarjev. Menda so se tega Američani sami zavedali, zakaj Dulles je potolažil članice pakta, da se bodo lahko odslej obračale za gospodarsko pomoč naravnost na tako imenovani »Skład ZDA za razvoj«, ki je baje mnogo pronejša finančna ustanova od uvozne in izvozne banke in mednarodne banke.

MAJAVA ZVEZA

ta, kakšno hudo nevarnost pomeni Izrael za bagdaski pakt. Zahteval je, naj članice pakta v končnem uradnem sporočilu obsodijo Izrael. Dulles pa je iraškemu delegatu blago povedal, da so za to zadevo pristojni Združeni narodi. Irak je seveda imel utemeljene razloge za to, da je zahteval obsodbo Izraela. Kot edina arabska država v tem paktu, Irak ni posebno priljubljen pri drugih arabskih državah, ki sodijo, da je bagdaski pakt samo pretveza za zasluževanje arabskih držav. Z druge strani pa je bilo treba storiti nekaj, kar bi ugodno odmevalo med arabskimi množicami na Srednjem vzhodu. To še posebej zato, ker sta Sirija in Egipt prav te dni razglasila

Da se je vsaj Irak ohladil do pakta, dokazuje besede nekoga turškega državljanca, ki je izjavil: »Kljub stališču Iraka, gre pakt po svoji poti. Okrepil se je kot mednarodno telo, s katerim je treba računati.« Kar zadeva množice v arabskih državah — in tudi v Iraku — se njihovo stališče ni moglo še bolj ohladiti zato, ker je njihovo stališče do pakta že zdaj ledeno.

Kratke iz raznih strani

● P. sednik ZDA Eisenhower je pred nekaj dnevi obvestil ameriške državljane, da prvi ameriški satelit kroži okrog Zemlje. Satelit je težak nekaj več kot 13 kg in v njem sta dve oddalni postaji. Ameriški satelit kroži s hitrostjo 29.900 km na uro in bo po izjavah nekaterih ameriških znanstvenikov krožil okrog Zemlje od 23 do 19 let. Drugi sovjetski satelit je težak pol tone.

● Poljski zunanji minister Rapacki in sovjetski zunanji minister Gromiko sta se pred nekaj dnevi sestala v Moskvi, da bi se pogovorila o poljskem predlogu za ustanovitev take imenovane »brezatomnega pasu« v srednji Evropi, ki bi obsegal Poljsko, Češkoslovaško ter Vzhodno in Zahodno Nemčijo. Izraela sta mnenja, da bo treba nadaljevati z napori za uresničitev tega predloga.

● V Kalnu so razslušili združitev Egipta in Sirije v enotno republiko, ki se bo oimenovala Združena arabska država in bo imela enega predsednika, eno zastavo in eno vojsko. Po najnovejših novicah je baje tudi Jemen pripravljen pridružiti se Združeni arabski republiki.

Washington govortjo, da bo poseben svetovni predsednik Eisenhowerja za razorožitve Harold Stassen kmalu odstopil. Znano je, da Stassen zastopa drugačno stališče o porajanju s Sovjetsko zvezo kot zunanji minister Dulles. Baje se je Stassen odločil, da bo kandidiral za gubernerja v zvezni državi Pensylvaniji.

Na novomeškem tgu

V ponedeljek, 3. febr., je bil novomeški živilski trg dokaj slabo založen. Prodajali so jajca po 18 dinarjev, čebulo v venci po 160 do 120 din, česen po 5 din glavica in kure po 500 din. Bilo je tudi nekaj zelenjave.

Tokrat je razstavil spet svoje izdelke prodajalec glinenih posstavkov in kipecev, za katere pa ni bilo kdove kakšnega zanimanja. Opažili pa smo novo stojnico, kjer je Društvo za napredek gospodarstva v Novem mestu prodajalo otroška oblačila. To blago gre dobro v promet, le škoda da ga ni več.

Meso prodajajo: govedino po 280 dinarjev, tetelino po 320 din, svinjino po 420 din.

Na sejmišču je bil promet mnogo manj kot običajno, verjetno zaradi mraza. Naprodajo so pripeljali 535 prašičev, prodali pa so jih 394. Za manjšo so zahtevali od 4.900 do 6.500 din, za večje pa od 8.500 do 23.000 din. Prignali so tudi 170 glav goveje živine. Za vole so zahtevali od 75.000 do 85.000 din, za krave od 40.000 do 65.000 din, za junce in telice pa od 25.000 do 55.000 din.

se, da jim je zdrava voda nujno potrebna.

V Škočjanu so zgradili zajetje in zbiralnik, za kar je bilo porabljeno 10.200 din. Vaščani so tu prispevali le 35.000 din. Za vodnjak v Gruči pri Šentjerneju je bilo porabljeno 109.046 dinarjev, prispevek vaščanov pa je bil vreden četrta milijona dinarjev. Prav tako so zgradili vodnjak v Stopenem pri Šentjerneju, ta je stal družbo 101.373 dinarjev, prispevek vaščanov pa znaša 395.500 din. V Gornjih Sušicah so zgradili kapnico, za katero je šlo 45.116 din družbenega denarja, vaščani pa so prispevali 150.500 din.

Lani so tudi nadaljevali z gradnjo vodovoda v Suti pri Kostanjevici. Zanj je bilo porabljeno lani 19.729 din, vaščani pa so prispevali 55.000 din.

Za vodnjak v Dohah pri Kostanjevici je bilo porabljeno 46.461 din, pri čem vaščanov pa so ocenili na 13.500 din. Vodnjaka v Gradcu pri Kostanjevici sta stala (dokončanje) lani 23.260 din, prispevek vaščanov pa je bil vreden 60.000 din.

Dobravice pri Metliki so bile brez dobre pitne vode. Vaščani so se obrnili za pomoč na Rdeči križ; ta jim pomoci ni odrekel, kot drugod ne. To, da so Dobravice sedaj preskrbljene z vodo, je stalo 181.944 din družbenega denarja, Dobravčani pa

III. sejem mode, tekstila in usnjarsiva

V zvezli z naraščanjem življenjske ravnine našega človeka raste tudi potreba po kvalitetnejši, lepši, bolj higienični obleki in obutvi. Prizadevanja naše tekstilne in obutvene industrije ter modnih ustvarjalcev, da bi zadostili potrebam in željam kupcev, se pokažejo zlasti ob prehodu v novo leto, ko stopi moda z novimi modeli in barvami v spomladansko sezono. Zato bo III. specialni sejem

dobnega oblačenja, ki bo odprt v prvi polovici prihodnega meseca na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, že nekako tradicionalno srečanje proizvajalcev in potrošnikov.

Majhne so, pa so vendar nabrale za Rdeči križ v Novem mestu kar lepo zbirko starih oblek, perila in obutve...

nasanacije v Ločni je bilo porabljeno lani 21.660 din, prispevek vaščanov pa je bil ocenjen na 285.800 din. V Orehovi pri Šentjerneju je bilo porabljeno za asanacije v vasi 4.900 dinarjev, prispevek lastnikov pa je znašal 195.800 din. V obeh vaseh so urejali gnojilca.

Tudi za letos ima okrajni odbor RK pripravljene načrte za postopno izboljšanje zdravstvenih razmer na vasi. Uspehi prizadevanj te organizacije za pomoč pomoči najbolj potrebnim so odvisni deloma od sredstev, ki jih bodo ljudski odbori lahko dali v ta namen, še v večji meri pa od razumevanja samih prebivalcev. S skupnimi napori in sredstvi bodo lahko doseženi še večji uspehi. Vzglodov za to imamo v dosedanem delu več kot dovolj.

Najvažnejša naloga tega sejma bo, da mimno svoje komercialne plači seznanijo potrošnike tudi z najnovejšimi izdelki moške, ženske in otroške konfekcije, po kateri je sedaj veliko povpraševanje. Konfekcijski način oblačenja prevladuje danes v vseh naprednih državah, saj je hitrejši, sodobnejši in cenejši od vseh ostalih načinov. Zato bodo na tej razstavi prikazani tudi najmodernejši stroji za izdelovanje oblek po sistemu tekočega traku, električni stroji za pranje perila in likanje in drugi.

Razstavo bo spremljala revija sodobnega oblačenja, ki bo priletna po večkrat na dan. Zanimivo bo še javno tekmovanje frizerjev za posveti in predavanja strokovnjakov, ki bodo skušali rešiti pretežje probleme naše konfekcijske industrije.

Razstavni prostor Gospodarskega razstavišča se je leta v leto večja. Kljub temu pa je za ta sejem še ves prostor oddan, kar kaže, da je zanimanje zanj izredno veliko. Imena nekaterih inozemskih kovarnižev stroke (Pletenina — Kranj, Varteks, Modna oblačila — Angora, Toper, Račica in druga) zagotavljajo, da bo sejem gotovo dovolj obiskovalce po bogastvu in pestrosti razstavljenih predmetov. M. J.

Revolucionarno valovanje na Dolenjskem pod vplivom Oktobrske revolucije

Bolje kot komunisti je revolucionarno razpoloženje belokranjskih kmetov ocenilo vodstvo Jugoslovanske socialnodemokratske stranke. Zato je vodstvo JSDS Antonu Hoenigsmanu, ki je bil od julija 1920 vodja bolniške blaginje v Ptuj, preskrbel mesec dni dopusta in ga poslalo na agitacijsko delo v Belo krajino.

Do konca septembra 1920 je imela JSDS svoje zaupnike edino v Semčju in Gradcu, kjer jih je bil zbral Hoenigsman, in v Crnomlju, kjer jih je nabralo strankino vodstvo v Ljubljani. Crnomaljski zaupniki JSDS so tedaj bili: Simon Lampret, progovni ravnanec in pomožni blaginjk Splošne organizacije železničarjev, Rudolf Milek, mlinar v Crnomlju, in Jakob Springer, kmet v Petrovi vasi.

Nekaterim zaupnikom je Hoenigsman že 29. septembra 1920 poslal pozive za sistematičnejšo agitacijo za JSDS, konec oktobra pa se je sam odpeljal za mesec dni v Belo krajino. S seboj je vzel tipkan seznam občin, na katerega je nato zapisoval svoje zaupnike. (Crnomelj in Metlika — zaupniki in Seznam občin v Zgod. arhivu CK ZKS.)

Hoenigsman je delil od vasi do vasi, agitiral za JSDS, delil socialnodemokratske letake, iskal zaupnike, prirejal ob delavnikih manjše sestanke po vaseh za nedelje pa pripravil shode po večjih

nigsmann in za socialno demokracijo pridobil gostilničarja Petra Balkovca in Jurija Zagarja. V nedeljo 14. novembra je bil na Vinici predvolilni shod Kmečko-delavske zveze, ki ga je vodil Balkovec. (»Ljudski glas«, 24. XI. 1920.) Kljub temu je od 329 volivcev komuniste volilo 176 kmetov, socialiste 102, klerikalce 85 in 36 razne liberalne stranke. Tri četrte vseh volivcev je torej glasovalo za socializem!

Močna rdeča trdnjava je postal tudi Gradac. Za socializem je od 411 volivcev glasovalo 273 volivcev in sicer 10 za komunistično listo ter 263 za socialistično. Klerikalci so dobili le 68 glasov, tri liberalne stranke pa skupaj 70 glasov.

Tudi Semčje se je dobro odrezalo na volitvah. »Ljudski glas« je pred volitvami v dopisu iz Bele krajine 24. novembra pozival svoje somišljenike, naj zlasti razširjajo letake JSDS v semički občini, ki je bila stara trdnjava klerikalizma. Ta klerikalna trdnjava se je na volitvah zamajala v temeljih, saj so komunisti dobili 22 glasov, socialisti 120, liberalne stranke 118 in klerikalci 175 glasov.

Med napredna in revolucionarna področja se je prav tako uvrstil Crnomelj s svojo bližnjo okolico. V samem Crnomlju so komunisti prejeli 77 glasov, socialisti 81, klerikalci 82 in liberalne stranke skupaj 130 glasov. Na voliču v Dobličah pa je za komuniste glasovalo 48 volivcev, za socialiste 6, za klerikalce 35 in za liberalce 38.

V Adleških je za socializem glasovalo 76 kmetov, od katerih jih je 11 volilo komuniste in 65 socialiste, klerikalci so do-

bili le 52, Pucljeva Samostojna kmetjska stranka pa 123 glasov. Na Sinjem vrhu pa so komunisti dobili en sam glas, socialisti 3, klerikalci 6 in Samostojna kmečka stranka 103.

V Črnomaljskem okraju je tedaj skupno glasovalo 3828 volivcev, ki so oddali 1438 glasov (413 za Komunistično stranko in 1025 za JSDS) za socializem in republiko, tri liberalne stranke so skupno dobile 1388 glasov, klerikalci pa le 1002. (»Rdeči prapor«, 2. XII. 1920.) Bela krajina je že tedaj tako obračunala s klerikalizmom, da se ni mogel nikdar več opomesti, in se izrekla za napredno in revolucionarno pot, ki ji je ostala zvesta vsi dobo stare Jugoslavije in v NOB!

V Stični so kmetje 8. februarja 1919 na javnem shodu zahtevali razlastitev stiškega samostana. Anton Jerab, mliкар iz Sentvidja, je kot kandidat na komunistični listi pri volitvah 1. 1920 zbral v Sentvidju 103 glasove in v Temečju 50 glasov...

Bogato revolucionarno tradicijo ima Kočevje, kjer so se revolucionarni delavci in kmetje pripravljali, da 10. novembra 1918 na javnem zborovanju ustanovijo »vojaški svet« za Kočevsko, ki naj bi prevzel oblast. Nato so kočevski rudarji in lesni delavci sodelovali v stavkah 1. 1919 in aprila 1920 ter zahtevali proglastitev socialistične republike, zaradi česar so jih gonili pred sodišče v Kočevje in Novo mesto. Na volitvah 1. 1920 so v Kočevju oddali 205 glasov za Komunistično stranko, 31 za socialiste, le 31 pa so jih dobili klerikalci in 84 razne liberalne stranke.

Precej skromnejša, vendar zanimiva svetla je tudi revolucionarna tradicija Novega mesta...

Pod vplivom idej oktobrske socialistične revolucije v Rusiji je po vsej Dolenjski bolj ali manj vzklopelo revolucionarno gibanje. To revolucionarno vrenje je nasilje po 1. 1920 na videz zadušilo. Vendar pa se je bogata revolucionarna tradicija iz prvih povojnih let nadaljevala v ilegalnem delovanju Komunistične partije, dokler ni l. 1941 še močnejše zaplamtela v osvobodilni borbi.

Konec

Izboljšanje trgovine

Gospodarsko-gospodinjiski tečaj v Kostanjevici

(Nadaljevanje s 1. strani)

VEČ POSLOVNE MORALE

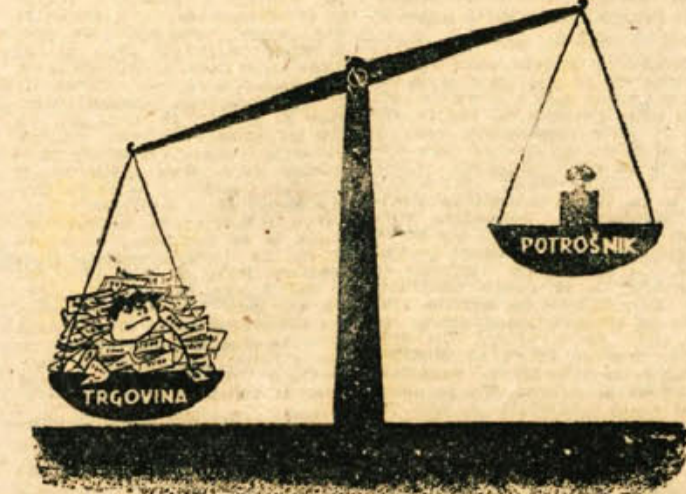
Sekretar okrajnega komiteja ZKS Jože Borštnar, ki je pristvoval seji, je v razpravi poudaril, kako pravilno je, da je ljudski odbor slednjič dal na dnevni red vprašanje trgovine, čeprav je to nekoliko pozno. Problem trgovine je pereč in se z njim ukvarjajo tudi zvezni organi. Z decentralizacijo gospodarstva in uprave smo sprostiti ustvarjalne sile. Določene težave povzročata dva sistema cen, ni pa mogoče preiti takoj na ekonomske cene za vse vrste blaga. Prav tako ne smemo nazaj na določene cene. Naglo spreminjanje strukture prebivalstva v državi, obveznosti zunanje trgovine in drugo, vse to prinaša težave, ki jih moramo postopoma odpravljati. Zaradi tega nastajajo zmede tudi pri odkupih. Vsak pa seveda raje proda dražje in kupi ceneje. Potrebovali bi več strokovnih kadrov v trgovini, ki bi bili sposobni dvigniti trgovino na višjo raven. Res pa je tudi, da marsikje v trgovini še manjka poslovne morale. Prav je, da rešujemo probleme v trgovini, hkrati pa se je treba boriti za višjo proizvodnjo.

POTREBUJEMO IZVOZNO PODJETJE

V razpravi so odborniki našli več vrst konkretnih vprašanj iz področja blagovnega prometa. Na metliškem sejmu so cene najvišje. Občinski ljudski odbor tega ne more preprečiti. Če posreduje, se bo sejem preselil čez Kolpo in podjetja bodo tam kupovala tako, kot kupujejo sedaj v

Metliki, občina pa bo ostala brez določenih dohodkov. Dokaz, da je uravnavanje cen izven možnosti ljudskih odborov.

Gospodarska poslovna veza Novo mesto si prizadeva, da bi živinorejci pitali živino doma.

GRAFIČNA PONAZORITEV: Vse netočne tehtnice je treba letos popraviti, da se bosta uravnesila trgovina in potrošnik (iz »Kerempuha«)

Za tako živino je mogoče doseči najboljše cene. Toda če GPZ neče ali ne more odkupiti nedopitane živine, pride drugo podjetje in kupi vse, ker ima izvozno podjetje pač večje možnosti. Predsednik OZZ Viktor Zupančič je poudaril, da bi moral imeti v okraju izvozno podjetje, ki bi zajemalo vse tržne presečke in jih organizirano spravljalo na trg, in da je treba reševati cene z večjo proizvodnjo. Nekateri upravni odbori kmetijskih združenj vodijo pri odkupih kaj

kratkovidno politiko, ki jih bo pripeljala v slepo ulico, ker ne skrbe za krepitev zadrudnih skladov. Občinski ljudski odbori bi morali jemati kmetijske zadruge enako kot ostala podjetja, pa bi šlo bolje. Cimprej se morajo zadruge izne-

no trgovinsko zbornico prično takoj reševati vprašanje lokalov, gradnje primernih skladišč in razširitev trgovske mreže. Kjer ni pogojev za socialistično trgovino, je treba iti na trgovino s pavšalnim obračunom. S takimi trgovinami bi kazalo reševati tudi boljše preskrbo Novega mesta s sadjem in zelenjavo. Zlasti v mestih je treba čimveč specializiranih trgovin.

Potreba po strokovnih kadrih je velika, zato naj se šet osnuje srednja ekonomska šola. Pri odkupih je treba odpraviti vsako posredništvo in izločiti nakupovalce, ki nimajo moralnih kvalifikacij za povezavo med zadrudniki in zadruge. Onemogočiti je treba vdranje enega podjetja ali zadruge na območje drugega podjetja ali zadruge. Resolucija zajema tudi druge probleme iz odnosov blagovnega prometa ter opozarja višje organe na nujnost reševanja celotne problematike trgovine.

ODPRAVIAMO POSREDNIŠTVO

Na koncu je OLO sprejel resolucijo o trgovini, ki nakazuje glavne probleme in predloge za reševanje, ki naj odpravijo glavne pomanjkljivosti in usposobijo trgovino, da bo šla v korak z ostalimi panogami gospodarstva. Neposredne naloge ljudskih odborov in svetov za blagovni promet so, da v povezavi z Okraj-

biti trgovin in se posvetiti kmetijski proizvodnji in odkupom.

Na koncu je OLO sprejel resolucijo o trgovini, ki nakazuje glavne probleme in predloge za reševanje, ki naj odpravijo glavne pomanjkljivosti in usposobijo trgovino, da bo šla v korak z ostalimi panogami gospodarstva. Neposredne naloge ljudskih odborov in svetov za blagovni promet so, da v povezavi z Okraj-

Vsa družina Kastelčeva želi vaši upravi in uredništvu našega priljubljenega Dolenjskega lista srečno in uspešno polno novo leto 1953. Prav iz srca se vam zahvalimo za redno pošiljatev »stega koščka« domovine, ki nas vsaki petek razveseljuje. Vse, prav vse nas zanima, kot pravo pismo matere sinu v tujino. Kadar ga beremo se nam zdi, kot da smo z vami v naši lepi, romantični Dolenjski, katero sva z ženo zapustila pred 28 leti. Dolga so ta leta hlapčevstva francoskim rudarskim baronom. Koliko naših že počiva v tujezi zemlji in koliko jih še hira doma z razoranimi pljuči — s silikožo. Najlepše pozdrave tudi vsem bralcem in bralcem Dolenjskega lista, zapomnijo pa si naj ost: Boljša je domača hrana, da kot na tujem zelata ruda. Družina Kastelčeva iz Sallauminesa v Franciji

Več smo dobili - več potrošili

Podatki denarnih zavodov kažejo, da so bili dohodki prebivalstva v našem okraju lani večji za 28 odstotkov kot leta 1952. Najbolj so porasli dohodki prebivalstva od odkupa kmetijskih pridelkov, to je kar za 45 odstotkov. Glavni dohodek je vrgla prodaja živine, za katero so lani rejci v našem okraju dobili nad milijardo 198 milijonov din. Znatno del pri tem ima prodaja mladih prašičkov. Ker smo imeli več dohodkov, smo tudi več trošili, vendar pregled prometa v trgovinah in gostilnah kaže, da smo imeli blagovne izdatke za 19 odstotkov večje kot leta 1952, neblagovne pa za 5 odstotkov. V trgovinah smo pustili 23 odstotkov več denarja, v gostilnah pa prav toliko. Pokazatelj blagovnega prometa trdijo, da nam je ostalo doma devet odstotkov dohodkov, kar pomeni v številnih okoli 513 milijonov. Lahko pa smo — in prav gotovo smo — del tega potrošili izven okraja, kar pa v teh pokazateljih ni zajeto.

Izdatki za živila so se v strukturi izdatkov zmanjšali za dobra dva odstotka, prav tako pa so se delno znižali izdatki za alkoholne pijače. Odstotek povečane dohodka smo prekoračili nasproti prejšnjemu letu le pri nakupih kemičnih izdelkov, elektrotehničnega materiala, lesnih proizvodov in nekovinskega gradbenega materiala. Pri kruhu se vedno bolj usmerjamo na bel kruh. Nasproti prejšnjemu letu smo kupili lani več bele kruha kar 48 odstotkov, črnega pa 9 odstotkov manj. Bele moke smo lani kupili skoraj 300.000 kg več kot predlanskim, testenin za 46 odstotkov več. Mleka pa smo po-

trošili manj, in sicer le 96 odstotkov nasproti letu 1952. Zelo dobro pa smo se lani založili s krompirjem, najbrž zaradi nižje cene, kar 68 odstotkov več smo ga kupili. Izdatki za živila so bili lani v celoti za 6 odstotkov večji kot predlanskim, po količini pa smo kupili okoli 636.000 kg več živil kot predlanskim.

Podatki tudi kažejo, da se je osebna potrošnja živil lani povečala: belega kruha za pol kilograma na osebo, svežega mesa za deset dekgamov, maslo za 40 dekgamov in za prav toliko še sladkorja in soli. Poraba sladkorja je v okraju kar precejšnja, saj znaša 10,4 kg na prebivalca.

Zanimivo je, da smo za tobačne izdelke izdali lani 24 milijonov din več kot za sladkor. Za tobač smo izdali v okraju povprečno po 1.800 din, za sladkor pa povprečno 1.530 din na prebivalca.

In kako je bilo s ceno živil lani? Enotna moka in kruh iz take moke sta ostala pri isti ceni, bela moka in kruh iz bele moke pa sta se podražila za dinar po kilogramu. Povprečna cena krompirja je bila za 7 dinarjev manjša kot predlanskim. Pizol je bil za 2 din in povprečno dražji, jabolka za 28 din, med je bil cenejši za 20 din pri kilogramu, goveje meso se je podražilo za 28 din, svinina za 100 dinarjev, prekajeno svinjsko meso za 60 din, sveža slanina prav tako za 60 din, jaja so bila cenejša 3 din, surovo maslo je se podražilo za 40 din pri kilogramu, domača svinjska mast za 20 din pri kilogramu, jedilno olje pa je bilo za dinar

cenejša. Kava v zrnu je bila dražja za 50 din pri kilogramu, »Divka« za 5 din, makaroni pa cenejši za 6 din. Vino v trgovini se je podražilo le za dva din pri litru, v gostilnah pa kar za 40 dinarjev.

Prve pionirske čete na Dolenjskem

Proti koncu decembra lani je poteklo 15 let, odkar je bil v Bihu I. kongres USAOJ, na katerem je bila formalno ustanovljena pionirska organizacija, ki je takrat že dobila svoje ime in pravila. Vendar pa so bili pionirji že pred kongresom. V Srbiji in na Hrvatskem zasledimo še posebno lep porast članstva, pri nas v Sloveniji pa zlasti na Dolenjskem in Kočevskem, kjer so nastala v letu 1942 že prva osvobodena ozemlja. V juniju in juliju 1942 so bile ustanovljene po posameznih vaseh že prve pionirske čete okrog Smarjete in Trebnju. Čete so se delile na vode, vse čete pa so bile povezane v pionirski odred za smarjetski rajon. Njegov komandant je bil Vlado Zupančič. Ta odred je bil organiziran seveda po vojaško. Vsi pionirji so imeli triglavke, nosili so lesene puške. V Smarjeti so bili vključeni tudi otroci od 3. do 6. leta, ki so tudi hoteli biti partizani. Zanje so organizirali »Deco svobode«, ki je bila nekaj predhodnik današnjih Cicibanov. Pionirjem je pomagal SKOJ in partizani. Takratni

pionirji so bili tudi že kurirji, pomagali so z zbirati tudi hrano za borce. Smarjetski odred je deloval vse do italijanske ofenzive 1943, nato pa je šel v ilegalo.

V letu 1942 je podobno pionirsko delo znano v okolici Suhorja. Ko so 26. novembra 1942 naše brigade zavezale Suhor, so tudi suhorski pionirji okrepili svojo organizacijo. Po vaseh so nastale male skupnice, čete in odredi. Organizacija je bila tedaj preveč vojaška in dogajalo se je, da so se otroci preveč živo igrali partizance in se začeli dejansko napadati. Febru. arja 1943 sta prišla v Belo krajino člana CO USAOJ tov. Lola Ribar in Rato Dugonjič, ki sta dala smernice mladinskim organizacijam po bihaškem kongresu in pionirskim organizacijam, posredujoč izkušnje zlasti iz Srbije. Tako se je takrat na Suhorju ustanovil pionirski odred, v katerem je imel štab poleg vojaških tudi kulturno prosvetne in druge naloge. Komandant odreda je bil Lojze Petrič, komisar pa Franci Struna. Ta odred je takrat štel 200 pionirjev in mladinska organizacija

na Suhorju je poslala Štabu dolenjske operative cone o tej ustanovitvi posebno pismo, ki pravi:

»Danes ustanovljamo na Suhorju prvi belokranjski bataljon slovenskih pionirjev. Ko je Gubčeva brigada dala odredu tudi zastavo, so se ji pionirji takole zahvalili:

»V imenu prvega belokranjskega bataljona se vam zahvaljujemo za prapor, podarjen ob ustanovitvi tega bataljona. Ta odred je delal do poletja 1943 in izvrševal razne vojaške in prosvetne naloge. Posebno pa se je izkazal poleti 1943, ko so pionirji sodelovali v večji akciji pri žetvi pšenice v neposredni bližini sovražnih bunkerjev. Iz tega odreda je nastala tudi partizanska šola.

Med enako pogumne pionirje šteljemo tudi otroke iz Podhoste, Poljan in Dol. Toplice. V Tomličah je bila pionirska organizacija že leta 1942, ob koncu 1943 pa je štela že 42 pionirjev. Ti pionirji so julija 1944 pomagali nositi hrano na položaje mine. Nek pionir tega odreda pa je izročil v žensko preoblečena nemškega vojuna brigadi UDV. Med belokranjskimi pionirji tudi ne smemo pozabiti vinskih otrok, saj so imeli leta 1943 v odredu že 432 pionirjev. Tudi semiški pionirji so se izkazali. Marca 1945 so poslali ranjencem posebno pismo, ki pravi med drugim:

»Vemo, da ste prešli mnogo krvi. Rane vas močno bolijo, zato ste junaki. Tako hoče glava svoboda. Radi bi malo poplačali vaše trpljenje. Smrt fašiz-

ma — svoboda narodu je vam največja plačila.«

Tako bi še lahko našli vrsto imen pionirskih odredov in čet na Dolenjskem, ki so dale svoj delež za našo osvoboditev.

Jože Tratar-Učo

Pa še moj pripis: Srečno in veselo novo leto želim vsem domačin, znanec in vsem bralcem Dolenjskega lista. Na fotografiji lahko vidite rojake iz Francije, ki se včasih zberemo in se spominjamo svoje domovine, zraven pa zapojemo nekaj domačih pesmi. Pepca Lassluz, doma iz Vel. Loke

Takole so včasih zberemo rojake v Franciji, obujamo spomine na staro domovino in pojemo lepe domače pesmi

Kaj je najslajše

Nejajša stvar na svetu (razen ljubezni seveda) nosi kar čudno ime »Ilpropoxy - 2 - amino - 4 - nitrobenzen. Ta kemični proizvod je 5600 krat bolj sladek kakor sladkor.

Pojasnjen strel na mostu

Organi Tajništva za notranje zadeve OLO Novo mesto so raziskali zadevo, ki se je dogodila 11. januarja letos na Kandijškem mostu, ko je dobila strel v glavo Martina Simc. Nekaj dni po novem letu sta dijaka I. razreda gimnazije C. I. in B. M. iz Novega mesta našla v skrivališču v Ragovem logu puško, katero je tam skrnil dijak istega razreda gimnazije G. A. Od tega časa dalje so dijaki večkrat streljali vodne ptice na Krki. Denar za nakup nabojev so prislužili z ministriranjem v frančiškanski cerkvi.

Tako sta streljala tudi navedena dne vodne ptice na Krki dijaka C. I. in B. M. s puško floberit kal. 6 mm. Streljala sta iz Ragovega loga. Zaradi neustreznega ravnanja s puško je C. I. streljal previsoko in je strel zadel Simcovo, ki je bila na mostu ter jo pri tem teško poškodoval. Navedena dijaka ne stajujeta v internatu Trgovske šole v frančiškanskem samostanu.

Več skrbi naši poklicni svetovalnici

Kolike važnosti je pravilna odločitev za poklic, nam dnevno kažejo statistike. Zaradi tega so v zadnjih letih ustanovili v vseh večjih krajih in celo v nekaterih podjih posebne poklicne svetovalnice. Tudi v Novem mestu so v okviru DPM ustanovili tako svetovalnico, ki pa je šel pred leti zaradi premale podpore odločujočih forumov kaj kmalu zamrla.

Ker pa življenje in nenehni razvoj tehnike, gospodarstva in drugih panog terja vedno več izobražencev, je bilo tudi na Dolenjskem treba pričeti z reševanjem pravilnega vključevanja mladine v razne nove poklice. Tudi dejstvo, da ostaja vsako leto nad 500 in še več mladincev doma, dočim v nekaterih poklicih še vedno primanjkuje kadra, nakazuje potrebo po svetovalnicah. Sekretarja tega poklicnega svetovalništva, nek tajništva za delo ustanovili tako svetovalnico, ki jo vodi tov. Stosečeva, absolventka VPS iz Ljubljane. Nabavili so razne preizkuševalne aparate, škoda le, da še nima na razpolago primernega prostora in je ves material nakopičen v tesni sobi. Nujno bo treba najti prostor, sicer bo delo oteženo. Po izjavi tovaršnice svetovalnice je svetovalnica od lanskega julija pregledala s testiranjem nad 30 primerov, medtem ko je dala nad 300 informacij. Skupaj z referentom za vključevanje v poklice je bilo tudi nad 10 predavanih tako za mladino kot tudi za odrasle. Zanimivo je to, da pridatki v večini primerov upoštevajo mnenje svetovalnic. Vse večja pa je tudi povezanost te ustanove s šolami. V tem letu namerava svetovalnica iz-

vesti popis vseh učencev, ki bodo dobili besedno točko obveznost, in izdati anketne liste. Za vsakega je vključena mladina pa se uvaja pri posvetovalni poseben karton. S kontrolno in delovnem mestu se bo izpopolnjevala tudi splošnost, vnaša in strokovnost. Seveda pa brez materialne in moralne podpore zainteresiranih forumov tega ne bo mogoče izvesti.

Kino za mladino

Ko sem na zadnji predstavi Pepelke v kinu »Krka« v Novem mestu opazoval vrveč in čepet otrok in slišal vzklike zanimanja, in ko sem še pred predstavo videl trume otrok in staršev, ki so žalostnih obrazov, brez vztopljenih odhajal domov, sem nazorno videl, da je ena mladinska predstava premalo. Vsaj dvakrat bi morali zavrteti ta film, če ne drugače, tudi dopoldne — sredi tedna.

Za dosejanje mladinske filme smo hvaležni upravi kina, želeli pa bi, da bi jim naša uprava kina redno nudila zanimive filme. Nujno je tudi, da se take predstave objavi tudi v tisku, in objavi za starejše in za najmlajše. Ali ne bi mogla tudi uprava Doma JLA dati mladini kaj več mladinskih predstav?

NOVI ČLANI SVETOV OBLO ČRNOMELJ

Na nedavni seji občinskega ljudskega odbora Črnomelj so bili izvoljeni člani svetov občinskega ljudskega odbora:

Svet za splošno upravo in notranje zadeve: Fabjan Bojan — sekretar tovarne BELT iz Črnomlja, Prijanovič Peter — posestnik iz Tribuš, Brus Drago — upravnik podjetja ZORA iz Črnomlja, Malerji Franc — upravnik podjetja PLANINA iz Črnomlja, Ivančič Matija — komandir postaja Ljudske milice iz Črnomlja, Raubar Milan — sekretar občinskega ljudskega odbora Socialistične zveze iz Črnomlja, Zakrajšek Vlado — upravnik brivsko-frizerskega podjetja iz Črnomlja.

Svet za družben plan in finance: Draž Matija — računovodja rudnika Kanjarica iz Črnomlja, Dolžar Jože — računovodja Mizarne zadruge iz Črnomlja, Lakner Ivan — direktor tovarne BELT iz Črnomlja, Potek Ivan — posestnik iz Velikih Sel Črna Etna — upravnik kmetijske zadruge iz Črnomlja, Cimerman Franc — direktor komunalne banke iz Črnomlja, Saje Anton — upravnik posetva Okljuk-Maverien iz Črnomlja

Črnomlja, Kos Franc — direktor Splošnega trgovskega podjetja iz Črnomlja, Simc Milan — upravnik Mizarne zadruge iz Črnomlja, Mušič Niko — posestnik iz Velikih Sel, Laterner Alojz — mizar iz Črnomlja, Kapč Jože — posestnik iz Prelesja, Vrščaj Jože — avtomehanič iz Črnomlja, Mihelič Zvonko — direktor »Belokranjca« iz Črnomlja, Müller Julij — upravnik kmetijske zadruge Vinica iz Črnomlja, Ing. Glob Matija — agronom kmetijske pridelovalne zadruge »Bela krajina« iz Črnomlja, Srebenec Jože — posestnik iz Starega trga, Brodanič Matija — posestnik iz Gribelj, Banovec Janke — upravnik kmetijske zadruge Dragutak, Zvab Jože — posestnik iz Dolenje vasi, Petrovič Jože — posestnik iz Vranovci, Saje Anton — upravnik kmetijskega posestva Okljuk-Maverien iz Črnomlja, Henčič Janek — posestnik iz Zdenecv, Jerman Vinko — upravnik za družne hranilnice in posojilnice iz Črnomlja.

Svet za komunalne in stanovanjske zadeve: Pahulja Blaž — direktor Belokranjskega gradbenega podjetja iz Črnomlja, Laterner Franc — upravnik Mestnega vodovoda Črnomelj, Sedež Viljem — obratovodja Elektro obrata Črnomelj, Kle-

bučar Janek — posestnik iz Kočevja, Balkevec Jože — posestnik iz Preloke, Kakevič Franc — posestnik iz Učakovca, Starha Alojz — upokojenec iz Črnomlja, Benčič Ana — gospodinja iz Črnomlja, Dvojnič Anton — direktor opekarne Kanjarica.

Svet za solstvo, prosveto in kulturo: Skrbinskič Marjan — profesor na gimnaziji v Črnomlju, profesor Petek Andrej — ravnatelj gimnazije v Črnomlju, Barič Franc — posestnik iz Dragatuš, Kolbezec Franc — posestnik iz Črnomlja, Grabah Mirko — nameščenev rudnika Kanjarica, Skrabec Erika — učiteljica iz Stare Lipe, Rajt Ivan — delavec tovarne BELT v Črnomlju, Kambič Janek — profesor na gimnaziji v Črnomlju, Stančič Rado — ravnatelj nižje gimnazije Vinica, Majerle Kristina — gospodinja iz Starega trga, Skuba Marija — gospodinja iz Adlešičev.

Svet za varstvo družine in socialno varstvo: Fabjan Darinka — učiteljica na osnovni šoli v Črnomlju, Henčič Leopold — posestnik iz Butoraja, Venovič Vlada — učiteljica na osnovni šoli v Črnomlju, Kolbez Leopold — upravnik poslovne zavoda za socialno varovanje v Črnomlju, Kober Drago — invalidček, upokojenec iz Črnomlja, Puhsek Ivanka — babica iz Vinice, Zula Stane — upravitelj osnovne šole Dragutak, Marvin Angelca — trgovka pomočnica v Starem trgu, Jurajević Stanka — babica iz Adlešičev.

Svet za varstvo: Mr. ph. Duječ Milan iz Črnomlja, Suherpec Jakob — posestnik iz Otovca, Zore Jože — rudar rudnika Kanjarica, Šnajdohar Franc — posestnik iz Obča Raubar Milan — sekretar občinskega odbora Socialistične zveze Črnomelj, Hudeljca Marija — medicinska sestra v Vinici, dr. Dereant Ciril — zdravnik iz Črnomlja, Jakovič Mirko — upokojenec Cerkevšče, Starha Alojz — upokojenec iz Črnomlja.

GOSTINSTVO V ČRNOMLJU

Gostinstvo v Črnomlju se je kakor mnoge druge gospodarske panoge po zmagi naše revolucije pričel razvijati tako rekoč iz nič. Pred vojno je bilo sicer 17 gostinskih obratov, vendar so bili vsi med vojno z inventarjem vred uničeni ali pa zasedeni v druge namene. Pri ustanavljanju povojnega gostinstva so bila mnoge težave in nejasnosti. Obrat je čisto menjaval gospodarje in sektor lastništva. Tako je bilo prav tu največ eksperimentov, kar je povzročilo pasivnost socialističnega sektorja, medtem ko so privatni gostinstvarji celo oddali svoje koncesije.

Ob formiranju sedanjih občinskih ljudskih odborov se je Črnomljaljski odbor znašel pred problemom dotacij gostinstvu. Da bi se izognil težavnemu stanju, je izvedel reorganizacijo in usmeril gostinsko mrežo ta-

ko, da je ustrezala potrebi potrošnikov Črnomlja in okolice, upoštevajoč tudi turistične elemente. Sorazmerno v kratkem času so bili doseženi vidni uspehi, ki opravčujejo poseg občinskega ljudskega odbora na tem področju, saj se je gostinstvo organizacijsko in gospodarsko vidno učvrstilo, dasiravno deluje še vedno v živih konkurencah, ki poteka med obrati Gostinskega podjetja, Lovski rog, Bife Planjskega društva in Splošno trgovsko podjetje, Lokali so urejeni, da ustrezajo higijenskim in estetskim zahtevam. Opremljeni so tudi s hladilniki, kar je velika pridobitev za same obrate in potrošnike. Tudi o kulturni potrebi je slišati ugodne komentarje. V to dejavnost je vložil mnogo truda direktor Splošnega trgov-

Vzorna šolska kuhinja v Metliki „Komedija o komediji“

Zdravniški pregledi šolske mladine v preteklih letih — zlasti prva leta po vojni — so pokazali, da je veliko število naših otrok podhranjenih ozir. slabo in nepravilno hranjenih. Tu niso bili prav nič izvezi otroci s podeželja, kjer se hrana proizvaža in kjer tega skoraj ne bi pričakovali. Podhranjenost otrok je bila zlasti velika v gospodarsko pasivnejših pokrajinah kot sta Dolenjska in Bela krajina. Pogost polav v teh krajih je bila tudi utrujenost šolskih otrok zaradi pretežkega telesnega dela, ki so jim ga nalogali starši (neredko so morali napačiti ali nakrmiti tudi po 4 do 5 glav živine pred 8 uro, ko so prišli v šolo).

Že 1946. in 1947. leta so po šolah ustanovljali prve šolske mlečne kuhinje, ki naj bi delile otrokom tople malice iz prispevkov organizacij CARRE in UNICEF. Mnogi starši so tedaj gledali na te kuhinje postrani kot nekaj nepotrebnega, češ: Mi smo tudi brez tega shajali! Šolski upravitelji so imeli tedaj hude težave pri organizaciji teh kuhinj. Hrana je bila tu, tudi posode je bilo nekaj, treba je bilo skuhati, speči kruh in deliti. Učitelji sami tega dela zaradi pre zaposlenosti niso zmogli, denarja za kuharice in kurjavo pa ni bilo. Tako so bile kuhinje večkrat prepustene same iznajdljivosti upravitelja in dobri volji in delavnosti raznih organizacij. Na žalost imajo podobne težave upravitelji ponekod še danes! Kmalu pa je v mnogih krajih prišlo do pomoči tudi občina s prispevki za kuhanje in prevoz materiala, s čimer so bili dani osnovni pogoji za redno delovanje teh kuhinj. Ker pa so občine neenahno v denarnih stiskah, so mnoga vodstva mlečnih kuhinj (danes skoraj večina) uvedla skromen prispevek — komaj desetinko do četrtinke vrednosti malice (2—10 din, vrednost malice pa je 25—30 din). S temi prispevki krijejo stroške kuhanja in prevoza in se lahko kupijo kak približek za malico (salamo, pasto, marmelado, maslo).

Na metliški gimnaziji je bila ustanovljena šolska kuhinja že pred 6. ali 7. leti. Hrana je pre-

— Kaj je novega? — Nič. Pišejo, da se bo meso pocenilo... (iz Kerempuha)

Jemalo 50 do 100 dijakov, predvsem tistih iz oddaljenih krajev. Na osnovni šoli pa je bila kuhinja ustanovljena šele pred tremi leti. Letos — po združitvi obeh šol — pa prejemajo malico vsi otroci, ki to želijo, skupaj okrog 400 otrok. Malice delijo med odmor dopoldne in tudi popoldne kar na šolskih hodnikih, ker posebne jedilnice nimajo. Tu bodo v prihodnjih dneh postavili mizice, ob katerih bodo otroci lahko stojali malicali.

Za kritje stroškov kuhinja plačujejo starši 2 din dnevno (50 din mesečno). S tem prispevkom plačajo kuharice, tu in tam pa ostane še za kak približek ali za nabavo potrebne posode. Če bi prispevek staršev zvišali na 3 ali 4 din dnevno (75 do 100 din mesečno), bi malice lahko znatno izboljšali z najrazličnejšimi namazi. Čeprav je prispevek izredno nizek, se še vedno tu in tam najdejo starši, ki nepreračunljivo pravijo, da je to preveč! Če pomislimo, da ima otrok z enim litrom vina (150 din) plačano malico za tri mesece (skupna vrednost malice v tem času znaša najmanj 2.000 din), vidimo, da marsikdo tega še vedno ne zna prav ceniti.

Vsak tujec, ki se poleti med drugimi zanimivostmi Novega mesta ogleda tudi lepo urejeno Loko, ki postaja novomeški športni center, saj so tu zbrani skoraj vsi letni športni objekti, se čudi lepi legi in njihovi dovršenosti. Pri tem je prepričan, da ima novomeška mladina res idealne pogoje za gojenje športa. Vsak Novomečan mu bo to rado voljo potrdil, toda če podrobneje pozna novomeške razmere na področju športa in telesne vzgoje, bo tu imel gotovo še nekaj pripomb. Mogoče bo dodal: »Res je, poleti so v Novem mestu skoraj idealni pogoji, toda pozimi je drugače. V Novem mestu sta vsega skupaj dve majhni šolski telovadnici, ki sta že zaradi šolskega pouka telesne vzgoje od jutra do večera zasedeni. In kje naj vadi Partizan s svojimi številnimi oddelki? Kje odbojkarji, kosarkarji, rokometiški, nogometiški itd.? Vsi nikakor ne pridejo na vrsto, zato pozimi je životarljo — čakajo, da se spet koliko ogreje, da bodo na Loki nadoknadili tisto, kar so čez zimo zamudili.

Teoretični prostori — ti delajo pregledivo funkcionarjem vseh novomeških telesno-kulturnih organizacij. In kako se bo to rešilo? Z Domom telesne kulture, ki naj zadovolji potrebe vseh organizacij. Ta predlog je dalo novomeško društvo Partizan, podrobneje pa se je o tem razpravljalo na eni od lanskih sej občinskega sveta za telesno vzgojo. Sklenjeno je bilo, da se predlaga vsem organizacijam Novega mesta, da združijo vsa sredstva, ki jih morajo že imajo ali pa jih bodo dobili v ta namen in da s skupnimi močmi zgradijo Dom telesne kulture, kjer bodo našle svoje prostore vse organizacije. Predlog Partizana so organizacije sprejele in obljubile sodelovanje, žal pa je po seji občinskega sveta spet vse zapeljalo, tako da še ne vemo, kdaj se bo začelo uresničevati ta pomembni načrt.

Marsikoga bo zanimalo, kje naj bi stal Dom telesne kulture. Na seji je omenjena sveta ObLo Novo mesto je bila predlagana lokacija na Loki, na njej nad atletskim stadionom. Nekaterim ta lokacija ni všeč, med drugimi tudi Ing. Bloudka, specialistu za gradnjo športnih objektov in znanemu konstruktorju planiških skakalnic. Njegov predlog je, da bi bodoči dom stal na današnjem otroškem igrišču poleg komande JLA, toda s tem verjetno ne bo nič, ker bi preveč stalo, poleg tega pa je omenjeno zemljišče baje predvideno za gradnjo hotela. Drugim spet ne ugaja, da bi dom stal na drugi strani Krke, zato bo predlog sveta ObLo še najboljši, ker bo na ta način kompleks športnih objektov na Loki še bolj popola in zaključen.

Po tem predlogu bi bil celoten objekt sestavljen iz štirih delov, ki bi med seboj tvorili pravokotnik. V glavni stavbi, ki bi bila najbližja telovadnici, bi bila večja telovadnica z manjšimi prostori za različne športne panoge. V pritličju bi bilo moderno štirinastno kegljišče in še drugi prostori. Pravokotno na to največjo stavbo bi stala manjša (ob poti na Loko), v kateri bi bili klubski prostori različnih organizacij, v nadstropju pa bi bila urejena prenočišča za tekmovalce. Poleg te stavbe (nasproti glavne stavbe) bi bilo moderno strelišče za zračno puško in klubski prostori strelcev, pravokotnik pa bi zaključevalo bašnišče. V notranjosti pravokotnika bi bilo lepo dvorišče, ki bi lahko služilo za zbirališče pred nastopi.

V sredo, 22. januarja, je novomeško gledališče uprizarilo »Komedijo o komediji« v štirih dejanjih, ki jo je napisal Marjan Marinc, režiserju pa pripravil France Kralj, ki je napravil tudi osnutek za sceno. Komedija zajema snov iz govornih let on danes, dejstva se godijo v vsakem mestu Slovenije. Prvi slika življenje na zadnji vojni in pove množičnega resničnega in danes, ko smo od tega življenja že malo oddaljeni — leta 1948 je bilo menda »aktivizirano« na vrhuncu — gledamo malo izročeno in s posmehom, vendar nas razvedri. In: ali ni še sedaj aktualna? Se danes so ljudje, ki sprejemajo funkcijo za funkcijo in se čutijo prizadete, če jih petnajstletni ne izvolijo, zraven pa zanimajo družino. Ker ne vedo da je zdrava rast družine, osnovne celice socialistične družbe, prvi posol za naslednjo graditev socializma. Tu so pisatelji malo potočarili iz vseh tistih »teoretičkov«, ki so videli v »funkcionarstvu« smisel življenja, frontizirana »javna delavca«, ki ima 17 sunkov in še vedno soričena nove, leta s sestanka na šestih, misleč, da se bo vse podirilo, če ne bo nista zvraven. Izra nosi naslov »Komedija«. Lahko da bi se sorenjeni tudi v »drama o komediji«, če bi pisatelji posvetili slobije v problem.

Pa naši niso »komediji« v tem smislu, ker je bilo v vsem našem javnem življenju marsikat komičnega. Kot rečeno: slobije ne gro-

diše v problem, nabitre namenoma, rasi zabava sledilca. Toda zaradi hilestana po funkcijah se je drsna odziral marsikate za kubični družbenega življenja, dokler ni tadia parola: »Če imaš več funkcij si slobote!« Takrat pa je večalo: »Če ne soretneš še več funkcij, slobote!« Na drugi strani pa očake ženo, ki naj doma serno zara, ki svoteza moša vidi serno tu in tam, zraven pa ji je poverljive gospodinjstvo, skrb za otroke, za moša itd. Tu pisatelj nakaže problem: vzroja otoka je možna le tedaj, če je ta deležen skrb obeh roditeljev. V direktoriju podjetja na je še živa predstava, da je gosodar v zadovolni le mož in da je žena sposobna le za področja. ki nena sredno ne ustvarjajo materialnih sredstev, pisce se dalje onorčijo. Je tudi s tem, da sro šli breča, leč, ker smo bolj čenit domovkot družine. Prav tu so bli znaki »srednja družine«. Pravočasno pa sro smrtne spremembe: za socialistično družbo je družina osnovna celica in črva skrb. Režiser je vsebinsko pravilno interpretiral delo in poudaril tam, kjer je bilo potrebno, da je dejanje v komediji potekalo lahkotno in se le smejejo... S svojim tenkim poslušom za finese v igri, s pravičnim tempom in skrbjo, da bi vse prizore zili v celoto — je dosegel, da je komedija lepo uspeła in jo je občinstvo tolo sprejelo. Morda bi bilo bolje, da bi dal besedni komiki še več poudarka.

Vloga Marka Medveda, direktorja podjetja »Kozoprom« je oblikoval Riko Urh. Temperamentno je igral vlogo direktorja, podkrepil posamezne situacijske momente z izrazitimi kretnjami, mimiko, in dal naglo se menjajočim prizorom pravičen logični poudarek. Vzilev se je v vlogo in dal prepričljivo podoba.

Njegovo ženo Sonjo je doživeto podala Manja Šaličeva. Od prizora do prizora je rasla podobna žene, ki jo mož zanemarja in končno gre sama v službo, zavedajoč se svojih pravic kot žena, enakopravna — možu. Njena igra je bila naravna, go-

domače Antonu Kovačiču, kmetu in gostilničarju iz Sela pri Radovljici vasi, je znan domala po vsej Dolenjski. V mlajših letih je bil napreden kmet in dopisnik kmečkih listov. Zmeraj se je izobraževal. Sam bi rad žal v šole, ker pa je bil edinec, ga oče ni pustil v doma, ker se je bal, da bi se znal spriditi; odujiti kmetili in pogospoditi. Storovčanca štejemo med tiste kmete, ki imajo izredno lepo knjižnico. Kadar ga obiščem v prijaznem Selu, kjer je njegova

Anton Kovačič se je rodil 17. decembra 1887. Mnogo je doživel v svojem življenju, veliko napredka pa tudi precej trpih dni. Med prvo svetovno vojno je bil na ruski fronti in celo v ruskem uletništvu. Tri in pol leta je živel na Ruskem; ko se je vrnil domov, je prevzel kmetljo in si ustanovil družino. Storovčan je svojo mladino vzgojil v naprednem duhu. Sina Jože in Tone sta bila partizana, zato je imel njun oče mnoge stitnosti za okupatorjem in njihovimi podporniki. Po osvoboditvi je pomagal pri gradnji nove države, bil je v izvršnem odboru gosposelskega okraja, kjer je bil poverjenik za kmetljištvo. Bil je predsednik kraljevnega odbora Radovolja vas na Dolenjskem in že trikrat predsednik domače kmetijske zadruge. S Storovčanom je prijetno posedeti v senci njegovih starih lip, od koder je lep pogled na bližnji dve gradišči. Selo, kjer je zdaj semenarna, in na Grumlovo, kjer mu je bil vrtah za sosedo znameniti slikar Ferdo Vesel. Storovčan je živa kronika, ki pozna silberno ped svolega okolja do zadnje potankosti. Sela je ponosen na stare bukve, kjer so zapisani njegovi predniki še kot grajski podložniki. Ob neki priliki je iztaknil te stare papirje, ki so bili določen za prevoz v papirnico. Storovčan jih je odkupil in danes so mu del zgodovinskega arhiva, ki govori o davnih dnevih, ki jih je preživljal njegova družina v feudalnih časih, ko je moral njegov pračed še na tlako in odrahtavati desetino. Jože Zupančič

Napreden kmetovalec

Štorovčan, kakor pravimo po domače Antonu Kovačiču, kmetu in gostilničarju iz Sela pri Radovljici vasi, je znan domala po vsej Dolenjski. V mlajših letih je bil napreden kmet in dopisnik kmečkih listov. Zmeraj se je izobraževal. Sam bi rad žal v šole, ker pa je bil edinec, ga oče ni pustil v doma, ker se je bal, da bi se znal spriditi; odujiti kmetili in pogospoditi. Storovčanca štejemo med tiste kmete, ki imajo izredno lepo knjižnico. Kadar ga obiščem v prijaznem Selu, kjer je njegova

Vašani Bereče vasi so že lani napeljali po vseh hišah vodovod, le tri hiše, ki spadajo k vasi, a so nekoliko vastran, niso dobile vode. Stroški za napeljavo vodovoda v te tri hiše bi znašali preveč, in že smo mislili, da bomo ostali suhi. Za pomoč smo prosili občinski ljudski odbor Metliko, ki je našo prošnjo upošteval in nam dodelil 120 lisov din. Vsa težaška dela smo opravili sami: Franca Pirkoviča, Janeza Zlogarja in Janeza Vrančarja.

Dom telesne kulture, ki naj zadovolji potrebe vseh organizacij. Ta predlog je dalo novomeško društvo Partizan, podrobneje pa se je o tem razpravljalo na eni od lanskih sej občinskega sveta za telesno vzgojo. Sklenjeno je bilo, da se predlaga vsem organizacijam Novega mesta, da združijo vsa sredstva, ki jih morajo že imajo ali pa jih bodo dobili v ta namen in da s skupnimi močmi zgradijo Dom telesne kulture, kjer bodo našle svoje prostore vse organizacije. Predlog Partizana so organizacije sprejele in obljubile sodelovanje, žal pa je po seji občinskega sveta spet vse zapeljalo, tako da še ne vemo, kdaj se bo začelo uresničevati ta pomembni načrt.

vorica jasna in zvočna, kretneje primerne, nič pretirane. Komični lik nienega strica Pavla je upodobil F. Adam. Z mirnim, sigurnim nastopom je ustvaril lik komika — flegmatika, ki je pri občinstvu užgal. Naravno igra brez posebnega pretiravanja, polno zdravega humorja, so pokazali F. Kralj (Dihur), P. Cigler (pisatelj), T. Gortnar (direktor drame), J. Moravčeva (Tratarjeva) in L. Saje (Brancko). Svoj prispevek k uspehi predstavi so dali ter so več ali manj vključili v zlito igro D. Rupnikova (Olga), L. Bergan-

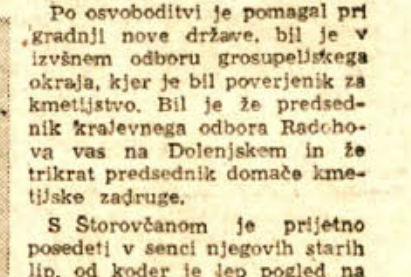

Očite posledice črnega vina

tova (Mira), V. Zabkar (Piškur), M. Zabkarjeva (Neznanka), F. Štrn (Kolovrat), I. Kranjc (Maks, igralec v prologu), M. Segedinova (Vera, igračka v prologu) in Stančič Lado. Vsi nastopajoči so ubrali pravičen tempo, tudi dinamika je bila v posameznih prizorih zadovoljiva, prav tako je bilo opaziti vestno delo režiserja pri soigri. Z enostavnimi sredstvi je bila postavljena okusna scenarija; Medvedova pisarna in njegov dom, da so imeli nastopajoči dovolj možnosti za sproščeno nastop. Igra ni zahtevala, na in je primerna za naše odre. Čeprav ni novo odkritje, vendar ljudi zabava. Prof. Tone Trdan

Prežihovega Vranca

Prežihovega Vranca, kakor pravimo po domače Antonu Kovačiču, kmetu in gostilničarju iz Sela pri Radovljici vasi, je znan domala po vsej Dolenjski. V mlajših letih je bil napreden kmet in dopisnik kmečkih listov. Zmeraj se je izobraževal. Sam bi rad žal v šole, ker pa je bil edinec, ga oče ni pustil v doma, ker se je bal, da bi se znal spriditi; odujiti kmetili in pogospoditi. Storovčanca štejemo med tiste kmete, ki imajo izredno lepo knjižnico. Kadar ga obiščem v prijaznem Selu, kjer je njegova

Prežihovega Vranca, kakor pravimo po domače Antonu Kovačiču, kmetu in gostilničarju iz Sela pri Radovljici vasi, je znan domala po vsej Dolenjski. V mlajših letih je bil napreden kmet in dopisnik kmečkih listov. Zmeraj se je izobraževal. Sam bi rad žal v šole, ker pa je bil edinec, ga oče ni pustil v doma, ker se je bal, da bi se znal spriditi; odujiti kmetili in pogospoditi. Storovčanca štejemo med tiste kmete, ki imajo izredno lepo knjižnico. Kadar ga obiščem v prijaznem Selu, kjer je njegova

Prežihovega Vranca, kakor pravimo po domače Antonu Kovačiču, kmetu in gostilničarju iz Sela pri Radovljici vasi, je znan domala po vsej Dolenjski. V mlajših letih je bil napreden kmet in dopisnik kmečkih listov. Zmeraj se je izobraževal. Sam bi rad žal v šole, ker pa je bil edinec, ga oče ni pustil v doma, ker se je bal, da bi se znal spriditi; odujiti kmetili in pogospoditi. Storovčanca štejemo med tiste kmete, ki imajo izredno lepo knjižnico. Kadar ga obiščem v prijaznem Selu, kjer je njegova

Prežihovega Vranca, kakor pravimo po domače Antonu Kovačiču, kmetu in gostilničarju iz Sela pri Radovljici vasi, je znan domala po vsej Dolenjski. V mlajših letih je bil napreden kmet in dopisnik kmečkih listov. Zmeraj se je izobraževal. Sam bi rad žal v šole, ker pa je bil edinec, ga oče ni pustil v doma, ker se je bal, da bi se znal spriditi; odujiti kmetili in pogospoditi. Storovčanca štejemo med tiste kmete, ki imajo izredno lepo knjižnico. Kadar ga obiščem v prijaznem Selu, kjer je njegova

Prežihovega Vranca

Prežihovega Vranca, kakor pravimo po domače Antonu Kovačiču, kmetu in gostilničarju iz Sela pri Radovljici vasi, je znan domala po vsej Dolenjski. V mlajših letih je bil napreden kmet in dopisnik kmečkih listov. Zmeraj se je izobraževal. Sam bi rad žal v šole, ker pa je bil edinec, ga oče ni pustil v doma, ker se je bal, da bi se znal spriditi; odujiti kmetili in pogospoditi. Storovčanca štejemo med tiste kmete, ki imajo izredno lepo knjižnico. Kadar ga obiščem v prijaznem Selu, kjer je njegova

Prežihovega Vranca

Prežihovega Vranca, kakor pravimo po domače Antonu Kovačiču, kmetu in gostilničarju iz Sela pri Radovljici vasi, je znan domala po vsej Dolenjski. V mlajših letih je bil napreden kmet in dopisnik kmečkih listov. Zmeraj se je izobraževal. Sam bi rad žal v šole, ker pa je bil edinec, ga oče ni pustil v doma, ker se je bal, da bi se znal spriditi; odujiti kmetili in pogospoditi. Storovčanca štejemo med tiste kmete, ki imajo izredno lepo knjižnico. Kadar ga obiščem v prijaznem Selu, kjer je njegova

Letos 8. januarja je poteklo 15 let, odkar je bil v Ljubljani srečan naš znan književnik in politični delavec Lovro Kuhar — Prežihovec Vranec. To vest so 9. januarja 1943 listi »Slovenski dom«, »Slovenec« in »Slovenski narod« objavili v velikim naslovu in jo pospremlili s komentarji, od katerih je bil oni v »Slovenskem domu« najdaljši in najbolj žolčen. Krajišni in zmernejši »Slovenec« komentar je istega dne ponatisnil »Slovenski narod« brez lastnih pristavkov, medtem ko je »Jutro« Vrančevu aretacijo 16. januarja omenilo le mimogrede v poročilu o decembrskih partizanskih akcijah na Dolenjskem in o uničenju fašistične postojanke na Dobu v Mirenski dolini. Članku v »Slovenskem domu« se pozna že od daleč, da ga je napisal njegov urednik, publicist in književnik Mirko Javornik, ki je svoje spretno pero že davno uporabljal v službi naše domače reakcije in bil znač kot najbolj ujedljiv in strupen polemik proti vsem progresivnim in strašnim med Slovinci. V svojem komentarju je izlil na Vranca celo goldo umazanijo, potvorb, sumničev in denunciacij. Sam prodaneč je opisoval Vranca s »pustolovcem in ro-

dano dušo« in ga imenoval »povtvarjalca slovenske zgodovine in slovenskega ljudskega značaja«, katerega so »slovenski levičarski krogi z vsemi sredstvi, z nagradami in naročenimi ali prostovoljnimi hválnimi hosteli povzdignili za literarnega malika ter naredili iz njega vodilno postavbo v slovenski literaturi«. Takšna svodilna postavba je seveda hotel biti M. Javornik sam, od tod njegovo še prav posebno veselje, da se je lahko znesel nad Vrančevim! Aretacija je bila izvršena v petek 8. januarja proti poldnevnu na stanovanju takratnega nameščena Visokega komisarijata M. Č. na nekdanji Tyrševi cesti 53/III. Tega dne je prišel ta Vranec na dogovorjeni sestanek z aktivistom Stanetom Strekeljem in kurirko D. K. Pri sebi je imel osebno izkaznico, glasečo se na ime Peter Ciznar, trgovce, izstavljeno po Ljubljanski mestni občini 28. februarja 1942. Izkaznica je imela na hrbtini stranji žig 61. oddelka karabinerjev, kar naj bi dokazovalo, da je bil njen lastnik ob znanih ljubljanskih racijah pomladni in poleti 1942 prepeljan v vojskenco, pa kot neporečen zopet izpuščen. Ta legitimacija je bila z vsemi podpisji in pečati vred izdelek naše legaine do-

Reforma šolstva - redno proračunsko vzdrževanje

Ni važen samo denar, ampak tudi kako ga koristimo

Vsako proračunsko leto zahteva od državljanov, da smotno zbirajo dohodke in da te dohodke gospodarsko uporabljajo za družbene potrebe. Prav v začetku proračunskega leta je treba temeljito proučiti metode administrativnega in družbenega poslovanja z dohodki in izdatki. Ker šolstvo porabi lep odstotek narodnega dohodka, moramo to proračunsko postavko temeljito pretehtati z ozirom na prioriteto. Zai pa je prav v tem pogledu največ težav.

Da se proračun ne korišča prioriteto, je krivda največkrat v tem, da naše prosvetne ustanove v nekaterih občinah živijo v negotovosti glede proračunskih dohodkov. Negotovost izvira od vsemogočih poseganj v že odobrene proračune. V pretežni večini naše šole ne vedo, kako se bo končalo s proračunom. Dosedanje izkušnje kažejo, da dobi največ proračunskih sredstev upravljatelj, ki ima dobre kometice. Prav to pa ni gospodarsko in zelo malo koristile prosvetni dejavnosti. Priroditela se na ta način zelo počasi rešuje, ker se nanjo ne moreš časovno pripravljati.

Da bodo proračuni realni

Da bodo proračuni naših prosvetnih ustanov realni in našim razmerjem ustrezni je nujno, da uvedemo proračunsko disciplino obravnave, ki nai bi potekala do možnosti takole:

a) Šolski kolektiv sestavi proračun z ozirom na svoje utemeljene potrebe.

b) Šolski odbor ta predlog dopolni in odobri.

c) Svet za šolstvo, prosveto in kulturo zbere vse proračune in jih na svojih sešaj temeljito pretehta z ozirom na možnosti in prioritete. Tako pregledane proračune svet da v odobritev občinskemu ljudskemu odboru.

d) Občinski ljudski odbor na svojem rednem zasedanju odobri proračune šol in ostalih prosvetnih ustanov. Pri tem odobravanju mora paziti, da

šola dobi svoj minimum in tak način administrativnega poslovanja, ki bo v korist prosvetni ustanovi in tako neposredno državljanom.

Ce bi po tem vrstnem redu obravnavali proračune, sem prepričan, da bi bili realni, ne bi prehiteli z zahtevami preko naše zmogljivosti, a kar je glavno, utrdili bi proračunsko odgovorno disciplino, ki je sedaj ponekod zelo šibka. Če vsi gori naštetih družbenih organov temeljito obdelajo proračun šole, če ga na primer oklešejo na najnižnji minimum in prioriteto, potem nima prav nikakega pomena, da ga proračunski organi pred končno odobritvijo še režejo in zmanjšujejo. Ničnega ne more preprečiti, da ne bi mogli v sedanjem stanju gospodarskega razvoja kriti minimalen skromen proračun.

zue aktivno, v nasprotnem primeru ji zapre kredit, česar pa ne javi šola. In tako se zgradi, da upravljatelj na primer iz Sela-Hini porabi dva ali še več šolskih dni, da dobi proračunska sredstva, ali da praznih rok pride domov. Bilanca takega administrativnega načina črpanja proračuna je nezavidna, ker moramo plačati prevoz in pripadajočo dnevnico, natežja izguba da je v tem, ker otroci nimajo pouka!

Šole, ki so preveč oddaljene od bank, po vseh dosedanjih izkušnjah, ne morejo črpati proračunskih sredstev na ta način. Nišem strokovnjak za finance, smatram pa za nujno, da take šole po pošti dobijo potrebni denar. Res ne vem, kakal se ne bi posluževati pošte, ki so prav zato ustanovljene, da olajšajo administrativno poslovanje. Take šole, ki so oddaljene, nai bodo osebne predmetke nakazane s čeki na podlagi pregledanih in odobrenih plačilnih seznamov, ker občina hrani in vodi vse personalne dokumente. Materialne izdatke nai pa take šole dobijo s pomočjo čeka četrtletne avanse odobrenega šolskega proračuna. Obračun s potrebnimi prilozami nai pošlje šola občini v odobritev. Za vsako preteklo proračunsko leto nai se odobri občinski vrnejo šoli, ki nai jih čuva v svojem arhivu.

Redno proračunsko vzdrževanje obvezne osemletne šole je resna zadeva. Ni važen samo učila so bistvena potreba za pouk

Ce vzamemo samo materialne izdatke za vzdrževanje obvezne šole na ugotovimo sledeče:

a) Povprečni izdatke za materialne izdatke na šolo je najboljši v občini Novo mesto (1.254.444 dinarjev) in občini Mirna (855.000 dinarjev), najsibajši pa v občini Semič (208.857 dinarjev), Straža-Dol. Toplice (272.571 dinarjev) in Crnomelj (362.474 dinarjev). Vse ostale občine imajo nekoliko okrajno povprečje (556.410 dinarjev).

b) Povprečni izdatke za materialne izdatke na učenca je najboljši v občini Novo mesto (7.508 dinarjev), Crnomelj (4.025 dinarjev) in občini Metlika (3.876 dinarjev).

Najsibajši povprečni materialni izdatke na učenca pa ia v občini Kostanjevica (2.410 dinarjev), Straža-Toplice (2.510 dinarjev), Zužemberk (2.552 dinarjev) in Trebnje (2.615 dinarjev).

Okrajno povprečje je 4.281 dinarjev na učenca. To okrajno povprečje dosega in presega samo občina Novo mesto.

Iz preglednice in analize je razvidno, da občine moralo pri sestavljanju proračunov za obvezno šolanje upoštevati okrajno povprečje za materialne izdatke na enega učenca (4.281 dinarjev). Zeleni pa je, da občine to okrajno povprečje presežejo, če hočejo urediti problem učil in samoučil no šolah. To je bistvena potreba za nazoren - tehnični pouk!

Da ne bi šolski upravljatelj denarja hrenil pri sebi, nai bi obvezno vložil na poštino hranilno knjižico. Denar bo črpal po preudarni potrebi, tako da bodo odpadli vsi nepotrebni stroški (prevoz, dnevnica), pouk bo potekal nemoteno, ker so pošta odprte tudi popoldan, obenem pa bo imela šola še korist, ker bo dobila za vloženi denar še 5 odstotkov obresti.

Nekatero občine izplačujejo iz proračuna le na podlagi saldiranih računov. Šolski upravljatelj mora takol založiti denar ali pa mora zopet porabiti šolski dan, da mu občina da naročilnico za nakup. Vse to pa je zelo zamotano, po nepotrebnem raste nejevolja, učinek nakupa ni rešen itd. Zai se dogaja tudi, da se administrativno celo posega v nakup najnujnejših šolskih potrebščin. Na primer šola rabi zemljevid, računovodja na občini se ne strinja in šola ostane brez zemljevida.

Vse občine razen občine Novo mesto in Metlike da so pod okrajnim povprečjem - 15.108 dinarjev na učenca.

Povprečni izdatke na enega učenca v posameznih občinah pa je najboljši v občini Novo mesto (19.743 dinarjev), v Metliki (16.221 dinarjev) in Mirni (14.366 dinarjev), najsibajši izdatke na enega učenca pa je v občini Zužemberk (12.043 dinarjev) in v občini Kostanjevica (12.929 dinarjev).

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odpraviti njihne šole in utrditi popolne osemletke

Poglejmo primer občine Crnomelj, ki ima takol za občino Semič najsibajše povprečje na šolo (1.182.000 dinarjev), a povprečje na otroka še kar z dovoljivo (13.134 dinarjev), takol ugotovimo vzrok na preglednici. Število oddelkov obvezne šole po posameznih občinah, ki nai pove, da ima občina od 19 šol 11 nižje organiziranih šol z dvema oddelkoma. Malo otrok, a veliko število šol kvartir finančni in izobražbeni uspeh. Občina bo lahko njihne šole odpravila samo v tem slučaju, če uredi prevoz otrok oziroma zgradi internate. Terenska in prometne razmere da so trenutno takšne, da šoloobveznega otroka ne moremo siliti, da bo dnevno pešali do 14 kilometrov daleč. Kvaliteta pouka v občini Crnomelj pa se bo bistveno dvignila le, če bo možno odprav

Narodov pesnik, učitelj in buditelj

Prešernov teden — od 2. do 3. januarja — to je teden naše kulture, njeno praznovanje, priznanje in počastitev njene vsebine, njenih kvalitet, vpliva, ki ga je imela in ga ima na našo duhovno rast, na izboljšanje našega človeka, naroda. Ta teden je v znamenju Prešerna. S tem ni poudarjena le veličina našega genialnega pesnika iz Vrbe in njegov pomen za stoletje naše kulturne tvornosti, temveč je hkrati s tem poudarjeno vse, kar je naša kultura ustvarila vrednega in dragocenega v preteklosti, kar ustvarja danes in kar bo ustvarila v prihodnje. Namen Prešernovega tedna je, da se sleherno leto znova in poglobljeno in močnejše zavemo svoje kulturne tvornosti in rasti, da zbrano pristunno utripom skrivnostnega življenja, ki se glasi iz naše poezije, proze, glasbe, slikarstva in še iz vseh drugih področij našega kulturnega snovanja in prizadevanja. Saj prav kultura daje našemu notranjemu življenju toliko vsebine in plemenitih, lepih doživetij, narodu kot celoti pa visoke, spoštvano mesto v bratstvu kulturnih narodov. Letošnjemu kulturnemu tednu daje še posebej zven Prešernov predhodnik, prvi slovenski pesnik in nenavadno prizadeveni širitelj prosvete med našimi ljudmi svojega časa — Valentin Vodnik. Spodobno je in prav, da temu velikemu možu ob 200-letnici njegovega rojstva vsaj skromno izkazemo priznanje in čast njegovemu delu in njegovi osebi.

Vsaj nekoliko je Vodnikovo življenje (ne brez majhnega vpliva na njegovo duhovno podobo) povezano tudi z Novim mestom. Ko je devetletni deček pustil »igre, luže in drsanje« v Šiški, kjer je bil rojen 3. februarja 1758, ga je ukovanje zaneslo tudi v dolensko metropolo. Tujak se je šolal dve leti pri svojem stricu, frančiškancu p. Marcelu, nato je končal šestzadrujno gimnazijo pri jezuitih v Ljubljani, 1775 pa so ga, kot šegavo pravijo, »gnale muhe v klošter k frančiškanarjem«. Po enoletnem noviciatu je 1778 spet prišel v Novo mesto in tukaj končal filozofske študije. Za leta 1784 je pa odšel kot prosvetnit

Ob 200-letnici rojstva Valentina Vodnika

žen, da je žiral ledino nele slovenskemu koledarstvu in časnikarstvu, ampak tudi pravoslavnim, zdravniškim, slovničarskim in celo kuharski slovenščini, kakor je o njem tehtno zapisal literarni zgodovinar Grafenauer. Kajti ne smemo pozabiti, da je bila ob Vodnikovem času knjižna slovenščina še hudo neobogljena že za prozo, medtem ko je bila v umetni poeziji le otroško jecljanje. Resnično pionirsko in veliko delo, ki ga je Vodnik opravil kot prvi slovenski časnikiar (Lublanske novice, prvi slovenski koledarščik (Velika pratika, Mala pratika) in prvi vsestranski ljudskoprosvetni delavec, zasluži, da ob njegovi 200-letnici, ko ga slavimo predvsem kot prvega slovenskega pesnika, počastimo z vsem priznanjem in častjo tudi kot gorečega širitelja prosvete med ljudstvom, saj je bil na tem našem zapuščenem polju zoračil globoko brazdo in jo posejal s klenim, rodovitnim zrnjem.

Najlepši in najčastnejši vzdevek, ki še dolega stoletja spremlja ime Valentina Vodnika, pa je: prvi slovenski pesnik! Saj je na našem slovenskem nebu že tudi pred njim utripalo nekaj skromnih zvezdic (Trubar, Krelj, Dalmatin, Kastelec, Volkmer in drugi) nabožne in poverne poezije, toda s prvimi pravim pesniškim slijem je slovensko književnost ozaril šele Vodnik. Bil je prvi med Slovenci, ki se je decela zavedati svojega pesniškega poklica, zavedal pa tudi, da je kot slovenski pesnik glasnik naroda, njegov buditelj, učitelj, da ni samo Vodnik, ampak tudi vodnik, kot je naglaševal svoj priimek. V svojem pesniškem snovanju je ustvaril nekaj pesmi, ki so do sedaj ohranile svojo umetniško ceno in jih bodo morale vedno upoštevati antologije našega pesništva: Moj spominek, Dramilo, Jeklenice, Zadovoljni Kranjec in zanosiša Mirija oživljena, v kateri je izrazil svojo globoko in iskreno domoljubnost; »Mirija (Slovenija) v srcu Evrope leži«, tako lepega verz do Vodnika Slovenci res še niso slišali o svoji domovini, ne tako pomembnega rodoljubnega vzduha: »Korintu so rekli — helensko oko, — Mirija prstan — Evropini boj. Ali niso prav Vodnikove pesmi, umetniške in hkrati preproste, naslonjene na melodiko domače ljudske pesmi, pripravile med ljudstvom »ugodna čla, da je pozneje začutilo in spoznalo svojo veličino umetnosti Franceta Prešerna! Genija Prešerna, ki je dobil pri svojem

predhodniku Vodniku gotovo dragoceno pobudo na začetku svoje pesniške poti, v svoji pesmi »V spomin Valentina Vodnika« mu pa postavil čudovito lep in prirečen pesniški spominek. In če je Vodnik kot človek skromno zapisal v svojem življenjepisju, da je »zakrožil nekateri pesmi, od katerih je Zadovoljni Kranjec komaj enmalo branjna vredna«, se je pa kot pesnik, kot »pevec«, zavedal svoje pesniške poslanstva in poudarjal ponosno: »Ne hčere, ne sina — po meni ne bo — dovolj je spomina — me pesmi pojoi« In ko se v letošnjem Prešernovem tednu spominjamo rojstva našega prvega pesnika, mimo ugotovitve navzlic desetletjem, ki so pretekla, da ga še vedno »pesmi pojoi«, da je njegova pesniška tvornost kot njegovo znanstveno in ljudskoprosvetno delo žlahtna, neobledela dragotina naše kulture. In zdijo se, kakor da vidimo v bleščemem sijaju velikega Prešerna mnogo skromnejših Vodnikov pesniški lik; stoji osenčen, skromen, se gavi in kakor da hudomušno pomeljuje postu iz Vrbe, češ: »Res si največji slovenski pesnik, ampak prvi sem jaz.« S.

Za množičnost prosvetne dejavnosti

Od 25.—27. januarja je bil v Mariboru kongres Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije, ki se ga je udeležilo okrog 300 delegatov. Izvolili so tudi novega predsednika ZSPD Slovenije, tov. Vlada Majhna. V zvezi s tem pomembnim kongresom smo naprosili tov. Vlada BERCETA, predsednika Zveze Svobod in prosvetnih društev okraja Novo mesto, da nam je odgovoril na vprašanje:

V CEM SO ZNACILNOSTI NEDAVNEGA KONGRESA ZVEZE SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV V MARIBORU?

»Kongres je imel izrazito delovni značaj. Tako na plenarnih zasedanjih kakor v komisijah so se referenti kot diskutanti v svojih izjavah oslanjali na konkretna dejstva, iz njih ustvarjali svoje zaključke ter pripravili pomembne resolucije. Kongres je ugotovil, da je v novih pogojih rasti in razvoja naše socialistične družbe nujno, da naše ljudskoprosvetno delo zadovolji zahteve po pestrem duhovnem življenju človeka. Zato je treba poiskati novih oblik dela, mu dati aktualno vsebino in dvigniti njegovo kakovost. Naloga ljudskoprosvetne dejavnosti je, da oblikuje duhovno podobo socialističnega človeka.

Izrazito in pogosto je bila izražena potreba in zahteva po množičnosti prosvetne dejavnosti, v katero je treba zajeti zlast našo mladinu.

Nadalje je kongres ugotovil, da med našimi delavnimi ljudmi vse bolj narašča želja in zahteva po nadaljnjem izobraževanju. Ker je to pravica delovnih ljudi, mora biti uresničene te upravičene zahteve sestavni del naše ljudskoprosvetne politike. Potreben pa je enoten sistem izobraževanja odraslih.

Naslednja značilnost kongresnega dela je bila v tem, da so bili obravnavani mnogoteri gmojni problemi naših ljudskoprosvetnih objektov. Izražena je bila splošna zahteva po podružabljenju teh objektov, dočim naj bi bilo njihovo upravljanje poverjeno širšemu družbenoupravnemu organu.

Poleg teh značilnosti so bili obravnavani še mnogi drugi problemi ljudskoprosvetnega dela.

Kongres je v svojih resolucijah naložil vsem ljudskoprosvetnim organizacijam važne in jasne naloge. Trudili se bodo, da jih bodo izvrševali nestršno in tako, čim več pripomore k duhovni rasti naših delovnih ljudi.«

Prešernove knjige za leto 1958

Za novo leto so tisoči in tisoči naročniki knjig Prešernove družbe izpopolnili svojo knjižno polico z žlahtnim in zanimivim knjižnim darom, ki ga je razposlala Prešernova družba za leto 1958. Pet rednih knjig, med katerimi so kar tri leposlovnje, za doplačilo pa še dve izredni.

Miško Kranjec: MACESNI NAD DOLINO. Če med letošnjo zbirko Prešernove družbe omenjamo najprej povest Miška Kranjca, je to prav namenoma, kajti Macesni nad dolino niso samo najboljša delo med leposlovnimi deli letošnje zbirke, ampak vsekakor sodi med najlepše in najboljšo leposlovno stvaritev, ki je pri nas izšla po osebovoditvi, je pa tudi za poznavalce romanov in povesti tega našega izredno plodovitega in pomembnega književnika priložno presenečenje. Posebna vrednost te povesti ni samo v čisto literarnoumetniškem smislu, ampak predvsem (vendar prav nič na škodo umetnosti) v čudovito živni in tako pomembni današnji problematiki, ki jo obravnava, obravnava pa jo pogumno, odkrito, s človeško toplino in razumevanjem, brez

predsodkov. Tudi prizorišča dejanja je tokrat Kranjec prenesel iz svojega Prekmurja na Gorjensko, za junake svoje povesti pa si izvolil ljudi iz škofjeških hribov: župnika Petra Zavrhla, svojstven lik slovenskega hribovskega duhovnika, staro Jakobčevo, ki je izgubila v partizanih pet sinov, njeno hči Miško, lepotico in nesrečno žrtve nemške okupacije, itd. Skratka: Macesni nad dolino so polnokrvna, pretresljiva, globoka in skrajno poštena povest o neponarejeni usodi ljudi, ki si jih je pisatelj iz življenja nabral za svoje junake.

Ivan Braiko: POMLAD V FEBRUARJU. Bratka poznajo bralci po njegovi prvi knjigi »Teleskopi, dokumentarni delu iz internacije. V tej knjigi je hotel obdelati snov povsem literarno, kar pa mu ni uspelo. Pomlad v februarju je ostalo zanimivo in napeto reportažno opisanje okupacije v Ljubljani. Toda prav s to reportažno dokumentacijo, z napetimi opisi in prizori bo povest kotovo naša številna hvaležna bralca iz jim posredovala lep kos življenja in borb pod okupacijo. **Branko Čopić: DOŽIVLJAJI**

NIKOLETINE BURSAČA. Tretje je leposlovno delo je prevod partizanskih humorov znanega srbskega pisatelja, ki je s svojim Nikoletine Bursačem ustvaril edinstven lik v naši partizanski literaturi: dobrodružnega, po svoje nerodnega, človekoljubnega junaka, polnega samih idealov, ki mu nikoli ni bilo do vojne in ubijanja, toda ko je bil napaden, je boj sprejel in je v revoluciji našel smisel svojih najboljših želja. Vedra, šegava knjiga, ki razsmetja bralca. Ni čuda, da je ta Čopičev Ličan Nikoletina, kmečki modrijan in partizan, postal že kar pojem in legendarna oseba. Kakor je Levstikov Krpan junakovale in modroval nekdanje čase po Dunaju, tako Čopičev Nikoletina junakuje in po svoje modruje v partizanstvu, ga doživlja in preživlja.

Fran Dominjo: POGLED V VESOLJE. S to knjigo bo naš strokovnjak prof. dr. Dominjo (in z njim Prešernova družba) ustregel premmogim, študiranim in neštudiranim ljudem, ki jih zanimajo čuda zvezdnega neba in zgradba vesolja, posebno še, ker je pisana na podlagi najnovejših dognanj in izsledkov sodobnega zvezdoslovja, izsledkov, ki jih je omogočil v zadnjem času razvoj jedrske (atomske) fizike. Pisatelj nas najprej seznanj s Soncem, potem nam opiše zvezde in zvezdne kopice, pripoveduje o nastanku zvezd, o Rimski cesti in drugih svetilih. Čeprav je to naše najnovejšo delo o zvezdoslovlju pisano skopno in ponekod za navadnega bralca težko, se vendar v splošnem bere kot napeta povest o največjih tajnah našega osončja in vesolja. Knjiga ima številne slike.

KOLEDAR Prešernove družbe za leto 1958. V letošnjem koledarju so posebno mikavnost ilustracije v koledarškem delu, ki jih je prispeval slikar France Mihelič. V 12 umetniško in ilustrativno izredno uspešnih slikah je upodobil znano pesem »Sem z Ribence Urbana«. Celostranska slika Ribničana je tudi na platnici. Pa tudi nasploh je letošnji koledar prav bogat in pester: leposlovje, najlepša, naravoslovlje, kmetijstvo, umetnost, šport, mednarodna kronika in še marsikaj za vsakega — vse to je zanimivo, poučno in zabavno branje, s katerim bo koledar uspešno opravišal svojo nalogo pravega družniškega prijatelja. Članek o velikih oktobriški revoluciji je prispeval Boris Zihel.

Omeniti pa moramo še dve izredni knjigi. (za doplačilo). Prvo sta pod naslovom DELO, ZDRAVJE IN STAROST napisala Lajvece-Reja, ilustriral pa jo je slikar France Uršič. Avtorja obravnavata izredno zanimivo področje, Dr. Lajvece je v 30 poglavjih obdelal problematiko oziroma odnosa dela in zdravja. Dr. Reja pa v 20 poglavjih razmotriva vse, kar je potrebno »za zdravo in lepo starost«, kot je naslovil svoj prispevek tej knjigi. To, solidno in mikavno pisano delo dveh uglednih strokovnjakov, je za našo knjižno polico nekaj posebnega in zasluži vso pozornost. Morda je celo škoda, da je ni Prešernova družba uvrstila v redno izdajo, bi tako prišla v roke čimveč ljudem. Gospodinja pa bodo vselej knjige JEDILNIKI ZA VSAK DAN (120 strani), ki jo je uredila Andreja Grum in tudi prispevala splošni del (o hrani in njenem pripravljanju). Knjiga je tehtna dopolnitev naših »Kuharice«.

Valentin Vodnik: Moj spominek

Kdo rojen prihodnih bo menj verjel, da v letih nerodnih okrogle sem pel? Ne ženska, ne ovenka, pa bati se nič; živi se brez plenk o petju ko tič. Kar mai je učila, me mika zapet, kar starka zložila je lično posnet. Redila me Sava, Ljubljansko polje, navdale Triglava, navedale snežne kope. Vršaca, Parmasa zgolj svojega znam, inakega glasa iz gosij ne dam. Latinske, helenske, tevtonske učim; za pesmi slovenske žvrim in gorim. Ne hčere, ne sina po meni ne bo, dovolj je spominat: me pesmi pojoi.

Vlado Lamut: VALENTIN VODNIK

Rojen sim 3. svičana 1758 ob 3. uri zjutra v gorni Šiški na Jami per Zibertu iz Očeta Jožefa inu matere Jera Panže iz Viča. Devet let star popustim jegre, luže inu dersanje na jamenskeh mlakah, grem volan v šolo, ker so mi oblublji, de znam nehati, kadar očem, ako mi uk ne pojde od rok. Pisati iru branje me je učil šolmašter Kolence 1767, za prvo šolo stric Marcel Vodnik, frančiškanar v Novim Mesti 1768 inu 1769. Od 1770 do 1775 poslušam per Jezuitarjih v Lublani šest latinskih šol. Tiga leta me ženejo muhe v klošter k frančiškanarjam, slišim visoke šole, berem novo mašo, se z oblubami zavežem; al 1784 me Lublanski škof Herberstein vun pošle, duše past... Pišem nekaj krajnskega, inu zakročim nekitere pesmi, med katirmi je od zadovolniga Kranjca komaj enmalo branja vredna. Vselej sim želel krajnski jezik čeden narediti.

Vodnik sam o sebi

Tri Vodnikove IZ MALE IN NOVE PRATIKE

Ena dekla je kašo na mizo nesla inu čez prag padla, de so se čepine inu kaša po hiši razletele. Gospodinja pravi: »Tako znam jaz tudi!« Dekla odgovori: »Lahko znate k sem vam pokazala.«

En ohrnik pride na konec svojga življenja. Ta je vselej na velike obresti inu le pruti dobri zastavi posojoval. Fajmašter ga snove, previdi inu pusti prizgano vošeno svečo v roke dat; boinik pravi: »Je že tojeva dobra, sej tudi svetl.« Fajmašter ga opomina, da nima za ta svet skrbeti inu mu pred umrjoče očl svojo iz medeninno zlito bridko martro drži. Ohrnik odgovor da: »Na medeninno nič ne posodim.«

Kratek je pust, kročno si vzemte ženil! Kratek je pies, kvatre zakonske dolgč.

Za tem navidez skromnim življenjem prosvetljenega, ljudskega duhovnika, pozneje celo člana protestozidarske lože in profesora »s francoskim mišljenjem« (torej z idejami francoske revolucije), kot mu je očital dunajski režim in ga zato upokojil, pa se skriva izredna dejavnost pesnika, slovničarja, šolnika in vsestransko ljudskoprosvetnega delavca, kakor mu v njegovem

iskal najbolj ustrezne in lepe domače besede ali narečja nove. »Vselej sem želel krajnski jezik čeden narediti«, je zapisal sam. In to je naredil tako prizadevno in uspešno, da še danes lahko damo smo čast klenemu domačemu jeziku in bogatemu besedišču v njegovih izvirnih ali prevedenih spisih. Bil je pa hkrati »morda tudi naš najboljši besedotvorec in zato tudi zmo-

V spomin FRANCIE PREŠEREN Valentina Vodnika

V Arabje pučavi se tiček rodi; v odljudni goščavi sam zase živi. So zvezde sestrice, mu mesec je brat; ni dano mu tice za ljubico zbrat. Zanj družba ne mara, in on ne za njo; v samoti se stara, mu leta teko. Najslajše dišave, ki ranje sam ve, najlahotne trave, kadila drage,

In miro nabira netruden vse dni, se vbadu, se vpra, za smrt le skrbi. Grmado z njih dela priletel samč, ko pride smrt bela, na nji se seže. Ven plane z plamen, s svetlobo obdan, stovčega imena, tdi Feniks na dan. Tak pevec se trudi, samotni žiti, se v slavi, ko zgrudi ga smrt, prerodi.

V Pleterjih je živel izumitelj ladijskega vijaka

Ime Josipa Resslia, izumitelja ladijskega vijaka, gozdarja in ekonomista, Dolenjem ni neznano. Resslava ulica v Novem mestu je spomin nanj in prav tako številnim ljudem, ki zaidejo pod zidove kartuzijanskega samostana v Pleterjih, obstane oko na spominski plošč, ki jo je leta 1911 odkril Kranjsko-primosorsko gozdarsko društvo v spomin Resslu, ki je kot gozdar deloval v pleterjskih gozdovih. Resslav spomin živi v zgodbah o »pleterjskem Zolnirju«, ki je pred 140 leti s svojo vodno »vetrnico« na ročni pogon vozil saplav proti toku Krke. Živi v pripovedih, da mu je te vojnje in poskuse oblast zabra-nila, ker so se kostanjčevski Ribiči zbal za svoje žibe in rake. In ta spomin živi v romantični zgodbi o Resslu in Usokih, ki so ga na poti oropali, pa mu pozneje kot postojenja oropano vrnil in ga tako po naključju rešil smrti, saj se je prav takrat, ko so ga bili poklicali pred vrata, v njegovi delovni sobi udri atrop.

Kdo je bil ta človek s tuje zvenečim imenom, ki ga je usoda na njegov življenjski poti pripeljala v pleterjske gozdove pod Gorjanci? Ressl je bil po rodu Čeh in njegova življenjska pot, ki se je začela l.1793 v češkem mestu Chrudimu, je bila pot revnega, toda sposobnega in talentiranega človeka, ki je zaradi pomanjkanja denarnih sredstev moral prenehati s študijem na dunajski univerzi in se je šele potem, ko je dobil posebno stipendijo mogel vpisati na gozdarsko akademijo v Mariabrunnu pri Dunaju. Po dveh letih je tu z odličnim uspehom zaključil študij, v marcu 1817 pa je bil imenovan za distriktnega gozdarja v Pleterjih, kjer je imel na skrbi gozdove v petih okrajih z velikansko površino 73.000 oravov. Ze l. 1821 je bil premeščen v Ljubljano in kmalu na to v Trst, kjer je bil prav tako pri upravi državnih posestev in gozdov. Nato je delal tri leta kot višji gozdar v Motovunu, nakar je prestopil k

vojni mornarici v Trstu — nekaj let je bil tudi v Benetkah — kjer mu je bila zaupana nabava lesa za gradnje vojnih ladij. Pri tem poslu je bil mnogokrat na poti in ko je tako uradno potoval skozi Ljubljano, je tu zbolel za legarjem in umrl v noči med 9. in 10. oktobrom 1857. V Ljubljani je našel tudi svoj grob in počiva na Navju med slovenskimi zaslužnimi možmi in nesmrtniki. Ressl sam pa ni bil le gozdarski strokovnjak, marveč je s svojim širokim znanjem poleg izuma ladijskega vijaka, ki je njegova najvažnejša in svetovnopomenbna iznajdba, posegel skoraj v vsa področja tehnike in nam zapustil blizu 40 drugih izumov. Tako je iznašel poseben plug, stiskalnice za vino in olje, napravu proti plšenju konj, vetrič za pogon mlinov in črpanje vode ter za izsuševanje in namakanje zemljišč, ukvarjal se je z možnostjo praktična uporaba električnega toka, naredil je predloge za odrsko arhitekturo, za dvizne

mostove, železne in viseče mostove, spustil se je v hidrotehniko, kemijo, metalurgijo, montanistiko, prometno tehniko, v poštni promet, kateremu je namenil pnevmatiko pismenske pošte, itd. Naredil je načrte za izkoriščanje vodnih sil, za regulacijo Neretvne delte in reke Mirne v Motovunskem gozdu, načrte za tržaško luko, za namakanje Egipta z vodo iz Nilu itd. Vse njegovo življenjsko delo je bilo tesno povezano s Slovenijo in Hrvati in je svoje številne iznajdbe namenil predvsem našim Kračevcem. Med našimi ljudmi je tudi ustvaril svoj dom, saj sta bila obe njegovi ženji našega rodu, prva Hrvatica iz Bakra, druga pa Slovenka iz Višnje gore.

Ressl je kot izumitelj hodil pred časom in prav zato je med nerazgledanimi sodobniki našel pri svojem glavnem izumu, pri ladijskem vijaku, veliko naprotovanja. Ne samo, da so mu na okrožju v Novem mestu prepovedali poskuse z vijakom, tudi z Ljubljance so ga preknali dragonci na konjih, češ da kmetom na Barju plaši živino in kalli vodo. V Trstu, kjer se je znova sprevil na svoje poskuse z ladijskim vijakom, pa je našel poleg nerazumevanja tudi ostro nasprotovanje Angleza Morgana, ki bi mu Resslovo iznajdba prav gotovo izpodrinila njegov nepraktični lopatični parnik. Tako so se s tem vokal kim Resslvim izumom mogli okoristiti drugi. Ressl sam pa za svojega življenja ni dobil priznanja, še manj pa velike denarne nagrade, ki jo je za iznajditelja ladijskega vijaka razpisala angleška admiraliteta.

Slovenci smo lahko ponosni, da je kljub nerazumevanju naših prednikov nastala ta važna iznajdba prav na naših rekah in na našem morju. In tudi Dolenjci si lahko štejejo v čast, da je ta slavni izumitelj nastopil svojo prvo službo prav med njimi. Njegovi sledovi niso samo v poskuh z vijakom na Krki, ampak je Ressl kot gozdar v Pleterjih opravil s prijateljcem Francem Školo tudi zamudno, dolgočasno, kartirano in Krakovskega hrastovega gozda. V tej dobi je napisal in izdal dve knjizici (Navodilo za hitro in pravilno izračunavanje površin in Načrt distančnega merila), udeleževal se je javnega življenja v Novem mestu, hkrati pa na tamkajšnjim gimnazij tudi počeval lepospeje. Skupaj s Školo je verjetno trasil ceste, sodeloval pa je tudi pri Sentjernejskih konjskih dirkah, če ni bil celo njihov ustanovitelj. Sam namreč piše o »dirkali cesti« pri Sentjerneju, po kateri je dirkal s svojim jrvcem in sam je za tega iskrega jahanca tudi iznašel pripravo, s katero ga je lahko v diru ukrotil.

Škoda, da je v uničenih arhivih, tako pleterjskem kot novomeškem, izgini marsikateri dokument o Resslovem delovanju na Dolenjskem. Toda tudi iz tega, kar je doslej o njem odkritega in znanega, lahko spoznamo tesno povezanost velikega iznajditelja z dolensko zemljo in njenimi ljudmi. Ob stoletnici Resslave smrti so bile mnoge proslave po svetu in tudi pri nas v Ljubljani. V njegov spomin je Tehniški muzej Slovenije izdal izpod peresa prof. dr. Vladimirja Murka zanimivo knjigo (iz nje so posneti gornji podatki), v kateri je z veliko vestnostjo zbrala mnogo gradiva o Resslu in je prikazal pomen tega velikega moža za naše narode in vsa človeštvo. (V. Murko: Josip Ressl, življenje in delo. Ljubljana 1957, 212 strani).

Naj bi Dolenjci z veseljem segljo po tej zanimivi knjigi!

IZ SMARJETE PISEJO

Letos je izmrežena zapadela sneg in tudi v Smarjetu ga je dovolj kot videti na sliki. Na drevmu je bilo svet pecec snega, ker ga je polomil težak sneg. Tudi avtobusni promet je bil nekaj dni prekinjen in brez elektrike smo ostali kar štiri dni. S težkim trudom so spet vzpostavili avtobusno zvezo in popravili električno napeljavno, da je sedaj spet vse v redu.

V Smarjetu smo imeli že zbor volivcev, na katerem je bil izvoljen novi odbor. Izbrali so dobre kmete in sposobne ljudi, ki bodo na terenu lahko uspešno delali s pomočjo OBLO Novo mesto. V živahni razpravi so govorili precej o vodovodu in sprejeli sklep, da je treba vodovod do Smarjete čimprej dovršiti, popraviti vaška pota in urediti zdravstveno ambulanto v Zdravilišču Smarjete Toplice, kjer naj bi ordiniral zdravnik vsaj dvakrat v tednu tudi za okolice. Do zdravnikov v Novem mestu je zelo težko priti, zlasti z otroci. Razpravljali smo tudi o nekaterih uslužbenih KZ Smarjete in članih odbora, ki čestokrat binokratsko in diskriminatorno nastopajo proti nekaterim članom zadruga in drugim.

V vsako hišo na Dolenjskem: domači tehnik Dolenjski list!

Taborniki oživljajo samkaški šport

Na ostrem ovinku poti, ki vodi z Marofa v Kolonjio, so se gnetli mladi gledalci in z napelnimi obrazmi opazovali potek samkaških tekem, ki jih je imela v soboto, 25. januarja, taborniška družina zelenih otrok. 17 tekmovalcev se je borilo za prvo mesto. Po dvakrat so vodili po težki poti, ki je zahtevala zlasti na ovinku veliko spretnosti in prisotnosti duha. Za vsak primer so obložili betonske stebre s ograjami z vrečami, naprtili pa so jih z vseh dobro iztekli. Prvo mesto je dosegel Jože Dobovec s skupnim rezultatom 76,6 sek. in z najboljšim časom 37,1 sek. v drugi vožnji. Sledila sta Slavko Kastelic (86,4) in Janez Korosec (87,5).

V dvojlčih je tekmovalo 8 parov. Prva sta bila Vid Maršič - Slavko Kastelic s časom 42,3 sek. Drugo mesto sta dosegla Lukšič - Marijan Kastelic, tretje pa Jože Dobovec - Tine Pavlin. Samkaški šport se je začel razvijati tudi v Novem mestu. Celotekmovalci so si omislili nekateri posebni zbori imeli te v Otočju, Mirni peči, Mokronogu, Straži in na Mirni. Za občine

LEP JUBILEJ

V krogu svoje družine in ostalih prijateljev bo v nedeljo 9. februarja slavila 60-letnico Katarina DRAGOS - Dragoseva mama iz Dragovanca vasi pri Crnomlju. Jubilarnta se je rodila v Dolenjski zakonski zvezi sta se z možem prebivala skozi življenje, toliko težje, ker sta imela v zakonu pet otrok. Kljub vsem težavam, ki sta jo obšla pod tedanjim režimom, sta vse otroke lepo vzgojila. V času revolucije je vsa Dragoseva družina nudila pomoč NOB, jubilarnta pa je mnogim partizanom poznana kot žena, ki je rada pomagala, nič težkega ji ni bilo v sredi noči pripraviti hrano za večjo skupino borcev. Njena dva sinova

Okrajna skupščina Partizana

Pred kratkim je bila v Novem mestu redna seja občinskega odbora Okrajne zveze Partizanov Novo mesto. O prvi seji novega upravnega odbora zveze Partizanov Slovenije, ki je bila nedavno v Ljubljani, so govorili vsem prisotnim članom odbora. Predsednik odbora, Franjo Blatnik, je predložil poročila o delu odbora v preteklem letu. Poročila sta bila, da je bilo delo v celoti uspešno. Odbor je bil v celoti zadovoljen s delom odbora in s tem, kar je bilo izvedeno. Odbor je bil v celoti zadovoljen s delom odbora in s tem, kar je bilo izvedeno.

PRESENECENJE V LJUBLJANI

V prvem kotu republiške moške kegljarske lige so se v Ljubljani na kegljišču Gradiska novomeški kegljarski pomenili z ekipami Ljubljane, Maribora in Lokomotive (Maribor). Novomeščani so pripravi velike presenečenje, saj so osvojili prvo mesto pred taborstvarimi nasprotniki. Skupno so porabili 476 kegljev (Mrzljak 812, Vencelj 869, Cigoj 807, Barčič 800, Murn 782 in Jerman 736). Lokomotiva (Maribor) 4.745, Ljubljana 4706 in Maribor 4632. Med posamezniki je bil Mirza Gorjanec (Ljubljana) na drugem mestu pred znanim državnim reprezentantom Ljankom. Start Gorjanec je potekal kot zadovoljiv.

Kegljanje
Kegljači novomeških društev Gorjanec in Pionir se vestno pripravljajo na bližnja prvenstva tekmovanja. V okviru priprav sta se na kegljišču Pionirja v Briljni na srečali ekipi obeh društev. Vauka ekipa je nastopila s sedmičniki tekmovalci, ki so imeli dvakrat po 200 lučev. Zmagala je ekipa Gorjanec s 136 keglji razlike. Najboljši v ekipi Gorjanec je bil Mirza Gorjanec s 1.636 poškodbami (859 in 797) pred Murnom 1556 (783 in 771), Venceljem 1594 (813 741) itd. V ekipi Pionir je bil najboljši Bratuš s 1.595 poškodbami (833 762) pred Rodičem 1.400 (750 650) in Gorjanec s 1.330 poškodbami (700 630). V ekipi Pionir je bil najboljši Gorjanec s 1.330 poškodbami (700 630).

IZ CRNOMLJA

Gradnja vodovoda Jerneja vas - Grič - Crnomelj je že nekaj časa v teku. Zajetje pri izviru Dobljčice v Jerneji vasi je v glavnem končano. Dograjen je tudi že vodovod od rezervoarja na Griču do Crnomlja. Pri delu so precej pomagali prebivalci omenjenih vasi, ki so odkopali okoli 1000 m jarka. Upamo, da bo še to poletje pritekla voda iz novega vodovoda.

Pred nedavnim je bil tudi občni zbor PGZ v Smarjetu. Udeležba je bila zadovoljiva in razprava zelo živahna. Sledila se je predvsem okoli kazni poveljnika, za katero so bili člani mnenja, da je nepravilna in da zaradi tega trpi vse društvo. Sprejet je bil tudi predlog, da se letos zgradi garaža za zasilno opremo. Čas bi pa bil, da bi že vendar popravili motorke, ker je sedaj neuporabna in še sreča, da medtem ni bilo požarov, sicer požarovalni gasilci ne bi mogli dosti pomagati.

Kopanje v Krki pri - 19°C
29. januarja popoldne so ljudje, ki so šli po lesenem mostu čez Krko na Lok, videli nenavaden prizor.

Na perišču se je sletel moški in se v samih koplankah elegantno poglaval v Krko, zaplaval do sredine in nazaj. Na perišču se je potem zmasiral in se počasi obelkel.

Zvedeli smo, da je vročevrtni kopalca dr. U. T., zdravnik novomeške bolnišnice, in da je to njegovo redno kopanje. Ljudem, ki so hodili mimo v debelih zimskih plaščih, pa se je ta nenavadna navada zdela vendar tvegana stvar.

»Vsemirska noč« v Crnomlju
V soboto 8. februarja zvečer bo letel nad Belo krajino satelit, v katerem je slovaška letalica, v katerem je slovaška letalica, v katerem je slovaška letalica.

Pozdravi v tujino
Dragemu stricu Antonu Blegarju iz Dientšala v Nemčiji ter teti Mariji pošiljamo lepe pozdrave z najboljšimi željami družini Modic in Tekstor iz Ločne.

Pozdrav s Pivke
Lepo pozdravljam vse dolenjske fante in dekleta ter jim želim mnogo uspehov pri delu. Vedno mislim na domači kraj in se veselim svidenja. Rudi Grabrijan.

Pozdrav prijatelju
Jožetu Jakšiču, ki služi vojaški rok v Negotinu, želim obilo sreče v vojaškem življenju in skorajšnje svidenje. Enako želim vsem Krasinčanom, ki so pri vojakih in jim priporočam Dolenjski list, ki jim je najboljši prijatelj in posrednik novic iz domačih krajev. Predmit vseh skupaj lepe pozdrave od vsega prijatelja Jožeta Kapušina iz Krasinca.

Pozdrav iz muje
Dolenjski, ki služimo vojaški rok na meji Rumunije in Jugoslavije, pošiljamo tople pozdrave vsem domačim, znanem in prijateljem, katerih je dve leti nismo videli, a jih imamo kjoli temu vedno v mislih. Franci Kump in Vgno Fabljan.

Spet so razveselili
29. januarja nas je obiskala igralska skupina Dušana Jereba iz Novega mesta z M. Marincovo »Komedijsko komedijo«. Nastopajoči so nas presenetili z odlično igro, zlasti direktor Medved (Riko URH) in njegova žena (Marija Šali). Na zelo skromnem odru so nam igralci podali duhovito komedijo, ob kateri smo se priskočno nasmejali. Podobnega kulturnega razvedrila si še želimo.

Hvaležni bolniki pljučnega oddelka
V dvojlčih sta prva spriživila načelnik medvedka Boris in Slavko iz voda Zlatogor, Marjan in Igor iz voda Sivi sokol pa sta se takoj nato zadelala v zmagovite sani. Vse tekmovalce je prekosil vodnik Bojan z najboljšim časom 33 sekund.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Prvi smučarski tečaj v Beli krajini
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Tedenski koledar

Sreda, 3. februarja - Agata Cetrek, 6. februarja - Dora Petek, 7. februarja - Ksenja Sobota, 8. februarja - Janez Nedelja, 9. februarja - Polona Črnica, 10. februarja - Franjo Turek, 11. februarja - Zvezdica SONCE: vzhaja 11. februarja ob 7.12 in zahaja ob 17.21. Dan je dolg 10 ur in 69 minut.
LUNA: 11. februarja, ob 16.38 mlaj.

KRKA - NOVO MESTO: od 4. do 6. febr. nemški film »Lažni Adams«. Od 7. do 10. febr. češki barvasti film »Glasba iz Maribora«. Črna lista: 19. febr. ameriški film »Tulec je poklical«. 7. in 9. febr. ameriški barvasti film »Meč in rož«. METLIKA: 5. febr. jugoslovanski film »Veliki in mali«. 8. in 9. febr. francoski barvasti film »Turek Napoleon«. KOSTANJEVICA: 8. febr. ameriški film »Jajce in jaj«. TREBNJE: 8. in 9. febr. ameriški film »Zgodbe iz sin«. Predstava v nedeljo ob 16. uri. ROG STRAZA: 8. in 9. febr. ameriški barvasti film »Generalni inšpektor«. DOL. TOPLIČE: 8. in 9. februarja ameriški film »Marija Walewska«. ZUZEMBERK: 9. febr. francoski film »Bela na prostem«.

MAJLOGLASI
STAVBO S STANOVANJSKIMI PROSTORI, varno pred ognjem, podkletno, 120 m², v središču mesta, v dobri lokaciji, v dobri lokaciji, v dobri lokaciji. Cena vstopnica za člane je 100 din, za nečlane 150 din. Upamo, da bo omenjeni klub tudi pri prireditvi izvedel tako, da bo na primerni kulturno-zabavni stopnji, za kar ima že tradicijo.

NOVO MESTO
V času od 25. januarja do 1. februarja je bilo rojenih 12 dekčev in 18 dečkov.
Poročili so se: Alojz Kozoglav, sin kmetja iz Sentjošta, in Milica Vovko, hči kmetja iz Vel. Slav. Alojz Salehar, sin kmetja iz Male Cikave, in Angela Kozoglav, hči kmetja iz Sentjošta. Stanislav Zupančič, delavec iz Martinje vasi, in Frančiška Jenč, hči kmetja iz Korovške vasi, Bregarjeve delavce, in Marija Barbovič, hči kmetja, oba s Pristave. Anton Hočevar, sin kmetja, in Marija Saksida, hči kmetja, oba z Doiza. Franc Gorenc, kovinostrojar iz Novega mesta, in Marija Kastelic, uslužbenka iz Zabe v vasi, in Uroš Kastelic, gozdarski tehnik, in Ivan Smola, zobna asistenta, oba iz Novega mesta. Umrlj so: Tomaž Javornik, duhovnik iz Javorja nad Litijo, star 72 let.

GOTNA VAS
Umrlj so: Franc Surja, kmetovalec z Jame, 87 let. Marija Berkovec, učiteljica s Sentjošta, 74 let. Janez Blatnik, delavec z Vel. Orehovca, 89 let. Janez Kločič, učitelj z Podgrada, 87 let. Franc Suštarčič, posestnik s Crmošnjic - 78 let. Neža Plantan, učiteljica iz Vel. Podjube, 84 let. Frančiška Florjančič, učiteljica z Malega Slatina, 84 let.

PREČNA
Umrlja je Marija Babič, gospodinja iz Prečne, 84 let.

IZ MODOVNEŠKE PORODNEŠNICE
Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Cvetka Košak iz Smihela - dekle, Marija Zupančič iz Regere vasi - dekle, Ivanka Oblak iz Podhoste - dekle, Anica Kaplar z Vrhnjske sel - dekle, Hedvika Lazušič, Suštarčič - dekle, Kristina Legan iz Saikave vasi - dekle, Marija Jenč iz Metlike - dekle, Anica Arhar iz Trebče vasi - dekle, Pepca Vranešič iz Tribuč - dekle, Marija Konte iz Lopate - dekle, Benika Selak iz Lutrskega sela - dekle, Marija Fink iz

PRESENECENJE V LJUBLJANI
V prvem kotu republiške moške kegljarske lige so se v Ljubljani na kegljišču Gradiska novomeški kegljarski pomenili z ekipami Ljubljane, Maribora in Lokomotive (Maribor). Novomeščani so pripravi velike presenečenje, saj so osvojili prvo mesto pred taborstvarimi nasprotniki. Skupno so porabili 476 kegljev (Mrzljak 812, Vencelj 869, Cigoj 807, Barčič 800, Murn 782 in Jerman 736). Lokomotiva (Maribor) 4.745, Ljubljana 4706 in Maribor 4632. Med posamezniki je bil Mirza Gorjanec (Ljubljana) na drugem mestu pred znanim državnim reprezentantom Ljankom. Start Gorjanec je potekal kot zadovoljiv.

Kegljanje
Kegljači novomeških društev Gorjanec in Pionir se vestno pripravljajo na bližnja prvenstva tekmovanja. V okviru priprav sta se na kegljišču Pionirja v Briljni na srečali ekipi obeh društev. Vauka ekipa je nastopila s sedmičniki tekmovalci, ki so imeli dvakrat po 200 lučev. Zmagala je ekipa Gorjanec s 136 keglji razlike. Najboljši v ekipi Gorjanec je bil Mirza Gorjanec s 1.636 poškodbami (859 in 797) pred Murnom 1556 (783 in 771), Venceljem 1594 (813 741) itd. V ekipi Pionir je bil najboljši Bratuš s 1.595 poškodbami (833 762) pred Rodičem 1.400 (750 650) in Gorjanec s 1.330 poškodbami (700 630).

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - moški: 1. Ivan Hren - Novo mesto - 2.39, 2. Marjan Slak, Trebnje - 2.31, 3. Zdo Segan, Ljubljana - 2.46, 4. France Mošič, Crnomelj - 2.49, 5. Marjan Vesenjak, Ljubljana - 3.04.

Moštvo dolenjskih kegljačev za republiško tekmovanje
Tek na 1200 m - ženske: 1. Marijana Škerbova, Ljubljana - 2.55, 2. Maja Gostel, Ljubljana - 4.38, 3. Jožica Janežič, Ljubljana - 4.37.

FM

Občni zbor Partizana v Straži

V nedeljo, 20. januarja, je imel TVD Partizan v Straži letni občni zbor, katerega so se udeležili aktivni člani in drugi. Zboru sta prisostvovala tudi predstavnika okrajne zveze Partizana tovariša Skrt in ing. Zerjal.

Zidarska in nekatera mizarška dela so končana, vendar je še precej dela. S finančnimi sredstvi pa imajo društvo velike težave; malo več dobrih volje strani občinskih mož, pa bo morda lahko kmalu teledarila v higienično uredeni telovadnici.

V razpravi je tovariš Skrt nazkazal program dela v okrajnem merilu, med drugim je omenil tudi fizikalni zlet v Sisku. Rekel je tudi, da je treba delo v društvih še počivati.

Po izvolitvi novega upravnega in nadzornega odbora so člani sprejeli sklepe za nadaljnje delo. Ob otvoritvi doma bo društvo priredilo telovadni nastop, na katerega bomo povabili tudi soseda partizanska društva. Nadalje se bo društ

Ivo Pirković

Kako je umrla cesarska cesta

Potomec uskoških priseljencev, tesarski mojster Franc Jurgalič iz Grobelj na šentjernejnem polju, je pri svojih osemdesetih letih živa kronika svojih krajev. Poletni letos mi je živo popisal tiste hude čase, od katerih se je šele tretji, to je njegov rod opomogel:

»Tudi Groblje, kjer je stalo nekoč veliko rimsko mesto Crucium, je živelo od vozarjenja na Trst in Sisek. Moj stari oče je nekoč, še v tlačanski časih, vozil pšenico po štajerski strani na Mirensko dolino, namenjen v Trst. V Sevnici so se mu med nevihto na brodu sredi Save splasnili konji vzpeli pokonci, voz je s tovorom zgrmel v naraslo vodo, potegnili za seboj še konje in vse je zgnilo v razpenjenih valovih. Ded se je vrnil domov obupan in prodal za tri sto goldinarjev pol grunta vaškemu županu Cernetu.

Potem je prišla železnica in opravila na tla vso vas in domala vso dolino. Colariči in Zamanu je šel ves grunt, Jurgalič, Čedina, Rodman so izgubili vsak pol posestva.

Stiska je bila vsak dan hujša. Dedu se je podri kozolec in ni ga bilo več. Črvi so mu zglodal skedenj in senik in ni imel s čim postaviti nova. Segnili so mu svinjski in ni bilo misliti na druge. Stari oče je velel sinu, še otroku, naj poveže culo, in eta odšla za drugim čez Gorjance, tesat doge, ladijski les in grage za tisto železnico, ki ju je ugonobila.

Preden si je hiša opomogla, je ded umrl. Mojemu očetu, ki se je rodil štiri leta po odpravi tlače (1852), je bilo takrat komaj šestnaest let. Znašel se je sem na zadolžen in podrti domaciji. Osem let ni nihče plačal davkov. Potem so začeli očeta grabiti. Notar Hudovernik v Kostanjevici mu je preskrbel v Ljubljani šest sto goldinarjev posejila. S tem je oče postavil pod in pokrpal domačijo. Zadnjih sto dvajset goldinarjev dolga sem plačal šele jaz, ko sem leta 1912 prevzel domačijo, sezidal nov dom in obnovil bleve. Trije rodovi smo pol stoletja trpeli in se mučili, da smo popravili škodo, ki nam jo je pustilo vozarjenje in prizadela železnica.

Potem sva s starim tesarjem obrnila besedo na zlato tele, ki je zakopano v rimskem vodnjaku pod Gregorjevo hišo, na mozaik, ki ga je odgrabel na svojem dvorišču, na košaro lohanj, ki jih je izkopal za starim

zidom pred hišo, na turško gomilo sredi polja, na hude zime v starih hišah, ko je sredi maja podiral sneg v Gorjancih meter debela bukve, na stari Crucium, ki je segal do Gorjančev in Drnovoga na Krškem polju, na kopališče, ki so ga našli na Cedinemem svetu za vasjo. Toda vrtno se rajši za danes k obubožanim tovarnikom!

Naval Kranjcev na Hrvaško je popisal Trdina že v »Službi« (VIII. knj., s. 16): »Petnajst let je vse mrgolelo naših drvarjev po slavinskih gozdovih, iz nekaterih žup jih je šlo tja vsako leto po dve, tri stotine in še več. Vsak, kdor je potoval po Hrvaškem, se je čudil velikemu številu naših delavcev, poslov, krmarjev in drugih obrtnikov, katere je našel po vsej deželi razen Zagorja. Brez njih bi se bil vgnezdil in razprostril po troidni kraljevini nevarni »švaba« mnogo bolj na gosto. V edinem Zagrebu se je našlo o zadnji popisni 4000 Slovencev.«

Trdina pripoveduje, da so odhajali za kruhom na Hrvaško že pred letom 1848 rokodelci in vojaški beguni, po tem letu se usiplje čez Kolpo in Sotlo ogromna emigracija slovenskih poslov

Prvi jugoslovanski tiskarji

Komaj sedem ljudi je pod vodstvom večjega tiskarja morhana Makarija zlagalo črke v prvi tiskarni na področju današnje Jugoslavije. Tiskarna je bila osnovana 1493, leta v Obodu, na Reki Črnojeviča v Črni gorji. Tiskarna, ki jo je v Benetkah kupil zetski knez Jurij Črnojevič, je tiskala samo tri leta.

Danes imamo v Jugoslaviji okrog sto tiskarskih podjetij, v katerih je zaposleno več kot dvanajst tisoč oseb. (Jugopres)

Vlomilski trik

Komaj eno uro potem, ko so v Melbourneu (Avstralija) zaprli trgovine, se je oglašil alarmni zvonec iz neke velike draguljarnice. Policaji so v hitu bili pred vrati draguljarnice. Na pragu jih je sprejel elegantno običen gospod, se predstavil za lastnika draguljarnice in se jim opravičil zaradi alarma, češ da je zvonec sprožil po neprevidenosti. Policaji so kajpak odšli. Drugo jutro je pravi lastnik ugotovil, da je njegova draguljarna — izropana.

Ugrabitev po ameriško

V okolici Bitolja se je govorilo, da ima posestnik Veljan Stefanovski okoli 50 kilogramov zlata, ki ga je baje podedoval po svojem očetu. To zlato je bilo v nos skupino petih kriminalnih tirov, ki so sklenili, da mora vsaj del tega priti v njihovo last.

Načrt, ki so ga pripravili, da se polastijo zlata, je povsem podoben velikim gansterskim podvigom kje v Ameriki. Odiotični so se za ugrabitev bogatega kmeta.

Na semanti dan so za počaka-

»Jaz imam prednost!«

li v Bitolju. Stefanovski se je peljal domov na kolesu, zločinca pa so mu sledili s pokritim kamionom. Na samoti so ga »slučajno« dohiteli in ga povabili v vozilo. Ko je bil v pokritem kamionu, so ga zvezali in mu zagrozili s pištolami. Zadrževali so od njega »samo« 30 kg zlata v dukatih, če ne, mu bo trdila predla. Grožnja so podkrepili z izdatnim bunkanjem. Ko so ga poštno premlatili, je pristal, da jim bo zvečer dal le tisoč napoleonov. Drugo pa zakopane te cekine. Dva sta ga stražila v bližini doma, ostali trije pa so kopali več ur, toda našli niso ničesar. Spet so ga tepli. Končno jih je pregovoril, da so ga pustili domov, češ da jim bo denar prinesel še to noč. Čeprav so mu zagrozili, da bodo pobili njega in družino in požgali domačijo, če ne bo držal obljube jim je ušel in vse javil miličnikom.

Namesto 30 kilogramov zlata so dobili: vodja skupine klepar Donče Zdravcevič 10 let strogega zavora, njegov pomočnik Vanšo Todorov 7 let, dva šoferja vsak 4 leta, eden pa eno leto strogega zavora.

in delavcev; od 1860 ali nekoliko pozneje so napolnili izvrstni slovenski drvarji prostrane hrvaške šume (IX. 86). Da pa je tisti »nekoliko pozneje« po letu 1860 prav rojstvo nove železnice na Zagreb, se Trdina ni domislil.

Po vsem, kar smo slišali, ni mogoče pritegniti Trdini, ko pravi v osmi knjigi na str. 168: »Sentjernejci niso nikoli dosti stradali. Saj veste, kako slovi ta fara, da ima toliko polja, vinogradov, paše in hoste, kakor malo katera druga na Dolenjskem. Ljudi ni pritisкала toliko sila, ali komaj so zvedeli, da se prisluzi na Hrvaškem eno zimo čistih sto goldinarjev, so jeli stikati glave in se zbirati na odhod kakor lastovke.«

To ne drži. Sentjernejci, ozlroma boljše, ljudje ob stari cesarski cesti, so lačni drli v hr-

vaške šume, ko jim je železnica vzela kruh. Da je bila nesreča še hujša, so vdrila po isti železni cesti v deželo cenena vina z juga, ki jim ni bil cviček na tržiščih kos.

Pozneje je prišla še trtna us. Ostal je le še star spomin, da

še koroški furman vej za ta precartan krej.

Koroški tovarnik namreč, ki je z ljubljanskim še stoletja prihajal z mehovi vsako leto pod Gorjance po znamenito vino iz Marke.

(Konec)

(Opomba: Ker je bil v zadnji številki del stavka iz gornjega sestavka zalomljen in da bi bralci lahko razbrali, kako se ta del prav nadaljuje, ga danes ponovno objavljam.)

AVA GARDNER SI SE VEDNO LASTI NASLOV NAJLEPŠE ŽENJE NA SVETU. NAZADNJE SMO JO GLEDALI V »BOSONOGI GROPICI«, KJER JE PELA POPULARNO POPEVKO »CHE SARA, SARA...«

Jože Dular: ZAPISKI STAREGA GROBARJA

19. avgusta

Kaj še ne bo konec te strašne morije? Včeraj zvečer so za pokopališčem Lahl spet ustrelili štiri mlade ljudi. Eden je bil iz Meniške vasi, drugi iz Podhoste, tretji iz Loške vasi, četrta pa iz Drenja nad Sotesko.

Grozno je to. Dva vojaka sta spet stražila pokopališče in nista pustila nikogar blizu, medtem ko sva midva s mežnarjem pokopavala pobite.

Ubogi domači! Včeraj so spet nekoga ustrelili. Toda, ko to pišem, se mi pero ne upira in roka ne trese ko drugikrat. Mirno lahko zapišem: gada so pobili! Toda ne Talijani, naši so ga!

Bil je že dokaj trden mrak, ko sta nedaleč od naše bajte počila dva kratka strela. Skočil sem v vežo, da za-pahnem vrata, ko sem nenadoma zagledal Cvirnovoga Filipa, ki je divje bežal čez vrt.

»Stric, skrijte me, stric!« je kričnil, ko me je zapazil. Naravnost proti vratom se je zadrževal.

»Ne boš! Da še mene pobijejo, s sem zaklical in mu jih zapahnil tik pred nosom. »Kar teči! Malo teka ti ne bo škodilo!« sem si potem mislil, ko sem slišal, kako se je pred vrati naglo zasukal in zdrvel čez dvorišče proti Gorsetovemu podu. A že trenutke nato je spet rezko počilo, nakar je nekdo zmagoslavno zakričal: »Dobil jo je!«

Prisegel bi, da je bil to glas Križajevoga Toneta.

21. avgusta

Cvirnovoga se danes pokopali. Vojaki so ga spremljali in ob grobu izstrelili salvo. Zdaj je vsem zadosti očito, kakšne sorte človek je bil ta Filip.

Tistega, ki ga je pobil, Lahl pa le niso dobili, čeprav so zvečer naredili po vasi hajko in potlej vso noč streljali v hosto.

Se dobro, da smo jo mi drugi tako poceni odnesli.

23. avgusta

Ne, nismo jo odnesli poceni.

Tri iz naše vasi so spet odpeljali v barake, ker jih dolže, da so v zvezi z napadom na Cvirnovoga. Danes so vojaki dvakrat pretikali okoli moje bajte in čebelnjaka. Tudi mene so izpraševali. S seboj so imeli tolmača iz Novega mesta.

Prav neumnega sem se naredil. Ne, nič nsem videl. Strele sem kajpak slišal. V kuhinji sem takrat zlezal v dve gube in tiščal glavo za ognjišče. Končno ima človek le eno glavo in če to izgubi ... No, saj razumejo.

»Pa niste mogoče vi streljali?« mi je prevedel tolmač podčastnikovo vprašanje.

»O, ti pes svinjski!« sem zakričal. »Le kaj ti pride na misel! Jaz naj bi streljal, jaz, ki skoraj ne vem, kaj je puška!«

Mislil pa, da tolmač ni prevedel vseh mojih besed, sicer ne bi ti laški soldati tako mirno odšli od mene.

Dnevnik bom pa spet nesel nazaj pod streho. Tu v čebelnjaku ni varen.

24. avgusta

Preveč sem vznemirljen, da bi mogel pisati. Samo tole zapišem: našega Martina so odpeljali v barake. Davi, navsezgodaj.

Kristina in oba otroka že ves dan jobejo, da reže do kosti. Ne morem jih potolažiti. Jernejku sem dal svojo uro, pa se še zmeni ne zanjo.

27. avgusta

Kristus, če je resnica, kar sem slišal, da so namreč našega Martina odpeljali v Ljubljano in da je določen za talca. Hribar mi je to povedal.

Kaj bi dal, da to ne bi bilo res! Nikomur domačih ne bom o tem črnil niti besedice.

28. avgusta

Ponoči so vlomili v moj čebelnjak. Štiri panje so mi odnesli, podušili čebele z žveplom in pobrali vse satovje. Dva prazna panja sem potlej našel doli v grapi, enega ob cesti, četrtega pa so najbrž telovaji odnesli.

Koga naj krivim za to razbojništvo? Domačega človeka ne morem, saj ponoči, ko je poltajska, niti na cesto ne sme? Lahko krivim Lahe, ki davjajo in streljajo, kar jim pride pod roko in pred puško: kokoši, mačke, golobe, vrabce ... Ali pa lahko ... da, zdi se mi, da vem, kdo se je spraval nad moje uboge čebele.

Samo še en panj imam. Tinek in Jernejček pa sta se tako zelo veselila medu.

29. avgusta

Stari Cvirnen je danes kričal, da bi bilo treba mene, mojo staro in Kristino s pankertoma vred — mislil je Tineka in Jernejčka — postaviti pred puške.

Pretrpelo me je, ko sem slišal, kaj vpije ta norec. Vidl se mu, da je Filipov oče. Zdaj ko menda on prevzel sinov posej. Jaz pa pravim, naj se pazi, če noče, da bodo tudi njemu ob grobu Lahl salve streljali.

Kristina je vsa iz sebe in moja stara prav tako. Jaz pa si mislim: če se enega ...

(Tu nenadno prenehajo zapiski starega grobarja)

Konec

KURENTOV POGREB

Takole za predpust smo si včasih dovolili razne šale. Ne mislim vleči jare kače, kaj vse smo počeli, opisal bom le nekaj pustnih vrašč in nekaj mladostnih norosti.

Pustno praznovanje se prične pravzaprav že debeli četrtek, to je na četrtki pred pustnim torcom. Takrat je dejal oče: »Mati, drevo naj bo s tih pčikov večerča«. Mati je skuhala svinjsko kračo, zelja in krompirja, ostane in pomije pa je morala še isti večer pokrmiti svinjam, da bo na jesen slanina debela.

pokonci havelali na pluzna kolca, od pluzen do kljuka na vratih napeljali kurventa in ker so se večna vrata povsod odpirala na znotraj, se je zjutraj dedec lepo pripeljal prav pred prag.

Za pustni torek je oče vstal prvi, vzela koso in oslo ter šel koso brusiti. Hodil je v krogu čim dlje od domačije in gredoč tolkel po kosi, vrnil se je moral točno na isto mesto, kjer je začel. V tem krogu ni mogla tisto leto lisica odnesti nobene kure.

Kadar je bilo snega do kolena,

Odrasli pojbe so se ta večer zbrali, da se pomenijo, kateremu skujanemu ženinu bodo napravili nevesto in kateri skujanji nevesti pripeljali ženina pred prag.

Onegav Janez se je ženil (imen in priimkov ne bom navajal, ker je kateri od teh še živ in bi me nahrulil, zlasati me ne more, ker sem plešast), a se je ohect razdrila zaradi dote. Po starih nepisanih postavah mu je bilo torej treba napraviti nevesto.

Ponoči na pustni torek smo mu na slame hiše postavili slannato babo, ki je v eni roki držala zastavo vseh kričočih barv, v drugi pa ženitovanjsko pomto. To je vsebovalo vse njegove vrline, zraven pa še kakšen verz, kakor na primer:

Preljubi moj mucek, sem lena kot cucek, sem grda kot krotka, odvaga me dota.

Micl s Hriba smo napravili dedca. Pred hišo smo ga lepo

in še čez, to delo ni bilo ravno prijetno. V sitnihenih naseljih so zato vsako leto določili nekoga, ki je moral obkrožiti vso vas.

Ko se je oče vrnil, je prinesel na peč semensko koruzo, že v jeseni pri hčkanju je odbral najlepše stroke. Združena je morala biti sred dnem, da jo na njivi ne bodo videli vrane. Mati in sestri so se vrtele po kuhinji in kuhale predpisane pol svinjske glave ter pripravljale pustno potico iz ocvirkov in shajano s kravajci, ki so jih vsako leto napravili iz kipečega mošta in prosene moke že v jeseni.

Preden se je pričelo daniti, so se morale vse ženske umiti zunaj na dvorišču, da tisto leto ne dobijo peg in da jih ne bodo nadlegovali mušice.

Ko smo pojedli ajdove žgance, ki so bili politi z juho od svinjske glave, so morale lonce in skledice takoj pomiti, cunjce, s katerimi so pomivale, pa strgati in po kosih razobesiti po drevju

okrog domačije, da vrane in kračulji ne bodo odnašali piščet. Dan je potekel v znamenju velikih kosov ocvirkove potice, katero je mati radodarno rezala tudi beračem in drugim revnim, ki so prišli »spotico brate«.

Zvečer se je pričelo pustovanje z bogato večerjo. Otroci smo morali obvezno zaplesati na očetovo muziko na glavniki, da bo repa debela. Prišle so tudi maškare z vasi, ki so bile pogostočene s krofi in vinom. Ko pa je pri fari zazvonila polnoč, smo morali poklekati k nič kaj prjetnemu roženkrancu.

Ko sem se potegnil že iz hlad in živ hodil pod zemljo, se pravi, da sem bil rudar, smo neko leto pokopavali kurenta. Na pepelnico sredo dopoldne smo se odpravili. Pogreb je vodil kapucin, ki je bil starejši mošakar s čedno brado. Napravili smo mu lepo hajko s kapucio in okroglo kapico. Moja malenkost je bila za ministranta. Dva sta nosila lepo pooblane okrogle palice, ki so imele na vrhu žebliček, naj pa privezan živorumen trakec — to so bile sveče. Zadah so nesli štirje na nosilih kurenta, za njim sta pa dva v žensko obleko oblečena zastopala žalujoče ostale. Prav zadaj pa sta korakala grobokopa s krampom in lopato.

Ustavili smo se pred gostilno P... Kapucin je molil iz obredne knjige: »Pa bi mu dali vina, pa ne bi umrl.« Odgovorjal sem: »Saj smo ga ponujali, pa ga ni žrl.« Žalujoči ostali pa so pretresljivo jokali. Nato je kapucin ukazal: »Tu pred pragom ga bomo zakopali, če se ne odkupijo.«

»Dva štefana ga imate v dobrem, kadar boste gotovi pa pridite,« je smeje dejal gospodar. Se pri dveh, treh hišah se je ponovilo isto, potem smo ga zanesli na občinski svet in ga s slovenskimi frazami zažgali z ugotovitvijo, da naj bo pogreb na občinske stroške. Zal smo se zmotlili! Pogrebstveno smo nato bogato zalili in malo švedrastih korakov odšli po domez.

Huje pa je bilo, ko smo dobili čez nekaj dni pozive na sodišče, toženi smo namreč bili zaradi sramotenja verskih obredov. Sodnik C. pa je bil napreden človek in nas je odrajtal samo z denarno kaznijo. Kapucin je plačal deset goldinarjev, jaz pet, ostali pa po dva goldinarja. Ko smo sodbo pokorno sprejeli, je sodnik smeječ dejal: »Malo drago je, pa sem še vedno cenejši kot vaš fajmošter. Pa k letu spet pridite!«

Lojze Borštnar

Dhan Gopal Mukerjee
SLON
KARI

29. Naposled smo se odpravili v mesto, Karl in Kopl je kot prijatelja. Bilo je mikavno potovati ponoči skozi džunglo. Svetla mesečina se je razlivala čez pokrajino. Slon je stopal brezbržno skozi to krajstvo. Ravnodusen je bil do vseh živali, ki so prihajale ali odhajale. Drugače je bilo s opico. Opice se zmerom bojuje kač. Kače lezejo na drevesa, žro ptice in njih zarod. Tudi opice krajejo jajca iz gnezd. Včasih se pripeti, da požre kača vsa jajca iz gnezda in teži se v ujem, ko vtakne vanj roko opica, da bi pograbila jajca. Tedaj opica seveda ne dobi jajc, ampak kačo.

30. Če naletiš na kačo, je najbolje, da se je ne dotikaš. Toda opica, ki misli, da mora neprenehoma uporabljati svoje roke, kačo takoj pograbi. In konec je najpogostejše tak, da jo kača smrtno rani. Le včasih se pripeti, da opica kačo zvije kakor vrvi, ji zlomi hrbtenico in vrže na tla še prej, preden ta uporabi svoje strupene zobe. Ko smo v noči potovali skozi džunglo, se je Kopl začel tresti od groze, kadar smo pod seboj v travli ali našli seboj v zelenju zaslišali kačo; moral sem ga mitriti: »Ne boj se, na slonovem hrbtu se ti ne more nič zgoditi!«

31. In še nečesa se je Kopl bal: ukanja nočnih sov. Vsaka opica, ki živi v džungli, je tega vajena, medtem ko Kopl, ki se je rodil med ljudmi in živel med njimi, še nikoli ni slišal, kako šumi džungla. Če sove plahutajo s perutnicami, in ukajo, je to tako, kakor da se spušča oblak hrupa na nelzmerno reko molka. Tudi jaz sem planil pokonci, če sem v spanju nenadoma zaslišal te pretrestljive krike, vendar sva se tako Kopl kakor jaz kmalu privadila temu.

32. Proti četrti ural zjutraj se je Karl ustavil in ni hotel več dalje. Jaz sem spal, Kopl me je začel vleči za roko in brž ko sem se zdrnil, sem zaslišal, ali bolje, začutil nekaj, kakor da bi mimo potovali oblaki. Kopljeve oči so bile eno samo hrepenenje in sledil sem njegovemu pogledu. Skozi temne oblake je medenoziati mesec metal posvne žarke v džunglo. Bilo je, kakor da se skozi džunglo pomika čreda divjih slonov; ali pa so se morda v tej noči oblaki pasli na zelenjo? Nihče ne more povedati, kaj je bilo; toda vedeli smo, da potuje mimo molka.